

AZ ESEMÉNYEK MARGÓJÁRA

HAIG TÁBORNOK A SUGÁRHAJTÁSÚ BEDUINOK VILÁGÁBAN

Irta: ARAD GIDEON

Az Egyesült Államok politikájában alapvető változás állt be, amióta Ronald Reagan kormányára átvette a hatalmat, és Alexander Haig tábornok — néha kissé túlbuzgóan — irányítja a külpolitikát. A Carter-éra ingadozó bizonytalansága és ügyefogyottsága után biztatóan hat az új amerikai kormány erélyes fellépése a szovjet imperializmus terjeszkedésével szemben. Ha Reagan és Haig tanultak elődjeik hibáiból — ez csak az egész szabad világ javára szolgálhat. De vajon tanultak-e?

Egy régi keleti közmondás ezt tartja: „Ne rázd az öklödöt, ha gyenge a karod”. Alexander Haig erélyesen rázza öklét, de Amerika világhatalmi erejének felújítása csupán a kezdet kezdetén áll. A vietnámi vereség nyomán beállt hatalmi sorvasdás, a hadsereg aggasztóan alacsony szintje, a konvencionális fegyverek terén való elmaradás, a „mozgékony haderő” szállítására szolgáló repülőgépek hiánya — csak évekig tartó nagy erőfeszítések és óriási befektetések révén küszöbölhető ki.

A világhatalmi pókerjátékban kevés helye van a blöffölésnek. Ennek ellenére alapvető változást jelent, hogy Amerika többé nem hajlandó meghunyászkodó békítettségére. Ezt Moszkvában is tudomásul veszik.

VIETNAMBÓL EL-SALVADORBA

A Reagan-kormány eltökélt szándéka a „vietnámi komplexum” leküzdése. Ez örvendetes győzelmi jelenség. Fel kell azonban vetni a kérdést, hogy Haig tábornok megtanulta-e a vietnámi leckét? Ez iránt némi kétség merül fel. Attól kell tartani, hogy Haig visszaesik az Eisenhower korszak alapvető hibájára. Akkor Foster-Dulles külügyminiszter kommunistákra és antikommunistákra osztotta a világ népeit és Amerika szövetségeseinek tekintett mindenkit, aki hajlandó volt a szovjet terjeszkedés ellen harcolni. Így vált Amerika szövetségesevé a lakosság többsége által gyűlölt, korrupt dél-vietnámi diktatúra, amelyet hiába tömtek sokmilliárd dollárral és rengeteg modern amerikai fegyverrel. Végül a dél-vietnámi kártyavár összeomlása nemcsak csúfos kudarcba vitte az USA fél millió hadseregét, hanem szinte elképzelhetetlen mennyiségű modern fegyverrel ajándékozta meg az USA délkelet-ázsiai elleneségeit.

Most Alexander Haig első feladatának tekinti, hogy meggátolja a kommunista behatolást El-Salvadorba, elhárítsa az újabb szovjet-csatlós lávetést az amerikai kontinensen. A szomszédos Nicaragua elnöke és Fidel Castro kubai diktátor ugyan cáfolta, hogy fegyverrel és pénzzel, valamint „katonai tanácsadók” támogatásával a salvadori felkelőket, — de mindkét cáfolat Moszkvában hangzott el, amely tudvalevőleg nem az igazmondás

világközpontja — a két elnök-elvtárs pedig éppen a szovjet párt kongresszuson vett részt, mint a Szovjetunió hű csatlósai.

Haig ugyan a meggyilkolt Kennedy elnökre hivatkozott, aki közel két évtized előtt kényszerítette Chruscsevet, hogy kivonja rakétáit Kubából, „Amerika hátsó portájáról”, de elfelejtette, hogy Kuba mégis kommunista lett és az is maradt — mert megérett a forradalomra. Most Haig katonai szakértőket és harci helikoptereket küld Salvadorba, ami talán elősegíti a Nicaraguából behatoló partizánok üldözését. De távolról sem oldja meg Salvador problémáját.

White nagykövet, aki ez év januárjában képviselte az amerikai kormányt El-Salvadorban, kijelentette, hogy ennek az országának legkevésbé katonai segélyre van szüksége, mert hadserege egészen sikeresen működik a partizánok ellen. Salvadorban más a hiba. A hatalmat a nagybirtokosok és a velük együttműködő katonai junta tartja kezében és ezek kegyetlen elnyomás alatt tartják a hihetetlen nyomorban élő lakosságot. — A kommunisták — ismert metódusuk szerint — csupán megnyergelték az elnyomás ellen küzdő mozgalmakat, amelyekhez még a katolikus egyház is csatlakozott. Duarte elnök és a mérsékelt vezérkari főnök reformterveit egyszerűen elszabotálják a fasiszta tisztiosportok, amelyek kegyetlen mérszálások sorozatát követik el. Attól kell tartani, hogy az amerikai katonai segély ennek a tisztiosportnak a hatalmát — és a lakosság Amerika-elleni gyűlöletét növeli. Mint Vietnámban...

HOMOKBÁSTYÁK AZ „ARAB ÖBÖL” VIDÉKÉN

Már nem „Perzsa öböl” a neve, már csak az ajatollal nevezik „Iráni öbölnek”. Ez az elnevezés a sah és a védszövetség elhunytával kiment a divatból. Most már Washingtonban is elfogadják az „Arab öböl” elnevezést. Csúsz az változott, de alig módosultak a nyugati kísérletek valamilyen védőbástya létrehozására a világ legdúsabb kőolajforrásainak körzetében, oly módon, hogy a körzeti államok védelmi szövetsége akadályozza meg a szovjet behatolást.

A világháború befejeztével a haldokló angol impérium külügyminisztere, Anthony Eden kezdeményezte az Arab Liga létrehozását, amely néhány éven belül, Abdul Nasszer irányítása alatt szembefordult a Nyugattal. Ezt követte a „Bagdadi szövetség”, amelyben az angol-barát iraki királyság képezte az alappillért. Az iraki forradalom elsöpörte a királyságot és Irák a Szovjetunió hű csatlósává vált.

Létrehozták tehát a „Központi szövetséget” (CENTO), amelynek Irán volt a főbástyája, Törökország és Pakisztán a beltágjai, az USA és Anglia a „csendes társai”. Minthogy Iránban odaveszett az angol fegyverzet, Iránnak (petrodollárok ellenében) tömegesen szállították a modern amerikai és — kisebb mértékben — az angol fegyvert. Ezt kapták ajándékba az ajatollal, akik valóban nem tekinthetők Amerika, illetőleg a Nyugat lelkes barátainak.

Az arab—muzulmán védszövetségekről minden egyes esetben kiderült, hogy csupán homokbástyák; ugy szertefoszlának mint az arab igéreték. De Alexander Haig ragaszkodik a múlt hibáinak megismétléséhez. Miliközben Irán és Irák amerikai és orosz fegyverekkel vívott eredménytelen háborút folytat egymás ellen, az öbölbeli sejkcségek pedig riadt semlegességben keresnek menedéket, Szaudiát léptették elő főbástyává. Most oda irányul az amerikai fegyver özöne.

A Kissinger idejéből származó régi stratégiai terv módosított változatában Egyiptom és Izrael képezik a védelmi hálózat hátsó bástyáit. A terv érdekében az amerikaiak bebeszéltek önmaguknak és a világnak, hogy Szaudi „mérsékelt és megbízhatóan antikommunista állam, amelyben szilárdan uralkodik a szaudi királyi ház”. Arról a „mérsékelt” Szaudiáról van szó, amely hosszú évek óta bőkezűen pénzelt a palesztinai terroristákat, és legutóbb muzulmán világkongresszusi értekezleten az Izrael elleni „szent háború” kihirdetésére, erélyesen elítélte az Egyiptom és Izrael közötti békét, amely miatt megszakította kapcsolatát Egyiptommal.

Szaudi pénzelt a szíriai megszálló hadsereget Libanonban, a Szovjetunió hű csatlósának előírta Izrael térszomszédságában, ahol kegyetlenül mérszálolja a libanoni keresztény kisebbséget. Chafez el-Aszad szír elnök, aki nem volt hajlandó fogadni Alexander Haig helyettesét (talán éppen az iráni haderő támogatásával volt elfoglalva), ezzel kiérdemelte Reagan elnök üdvözlő átiratát, a szíriai diktátor „józan politikájának” dicséretével!

Alexander Haig nem Libanonban nem a Golánon látja a fő veszélyt, bár a szovjet haderő és hadiflotta támaszpontok és raktárakat tart fenn Szíriában. Szerinte, a veszély Afganisztánban és a másik oldalon Dél-Jemenen keresztül fenyegeti a szaudi kőolajkutakat. Erről van ugyanis szó, a kőolajról. E körül építik az újabb homokbástyákat.

ZARANDOKLAT A KŐOLAJKUTAKHOZ

Paradox módon a szaudi királyság

קרו סינע

CLAIMS CONFERENCE — HARDSHIP FUND

KERESÜNK ÜGYVÉDEKET

teljes, vagy részbeni foglalkoztatásra, T. A.-ban.

* Tökéletes német, jiddis, román, vagy orosz, vagy lengyel tudás.
(Lehet izraeli engedély nélkül, és/vagy nyugdíjas).
Tel. 03—651564, mellékvonalon 51., Gewürtzné,
9.30—13.00 óra közt.

ráltság, amely tavaly csak nagy nehezen tudta leküzdeni a lázadást az elavult feudális uralom ellen, ugyanakkor óriási befolyással bír Nyugaton, ugy Amerikában, mint Európában. Az Egyesült Államoknak nagyobb szüksége van Szaudiára, mint Chaled királynak Amerikára.

Szaudia szállítja az USA kőolajszükségletének 25 százalékát, egyre növekvő áron. A szaudi kőolajtermelés korlátozásának fenyegetése elegendő ahhoz, hogy riadalmat váltson ki Washingtonban és engedékenységre bírja az amerikai kormányt. Ugyanakkor Amerikának nagy érdeke, hogy a petrodollárok fegyverkezési költség és befektetések formájában visszagördüljenek Amerikába. A petroleum árának mindenkori emelése még jobban növeli Szaudia befolyását Amerikára.

Az F-15 repülőgépekért és a nagytávú bevetésre szolgáló felszerelésért több, mint egymillió dollárt fizet Szaudia. Az AWACS (Advance Warning and Air Control System: előzetes riasztási és légi ellenőrző berendezés), a nagytávú radarral és legmodernebb elektronikus kémberendezésekkel megművelt repülőgépek darabja 400 millióba kerül, kp petrodollárban. Mi-lyen sulyuk van a Carter kormányzat Izraelnek adatai igéreteinek. Jámáni sejk szaudi energiaminiszter azon állításával szemben, hogy ő mérsékli a petroleum árának emelkedését?

Szaudia egyébként nincs kizárólag az amerikai fegyveriparra utalva. Margaret Thatcher angol miniszterelnökön hosszu arab ruhát öltött, hogy így kínálja Chaled királynak portékáját: a Tornado repülőgépeket (közös angol—német—olasz gyártmány), tankokat, páncélosokat, radart és egyéb játékszert. A jövő héten Schmidt német kancellár zárándokol el Riadba, a petrodollárok Mekkájába. Ő Leopard-2 tankokat és Marder páncélos csapatállítókat, valamint ipari felszerelést kínál eladni Szaudiának, köolaj ellenében, a gyengülő német konjunktúra fellendítésére.

A két kormányfő a Közöspiac „velencei határozatának” paripáján vonult be Szaudiába, a palesztinai nép örendelkezési jogának lobogóját lengetve. Margaret Thatcher nem felejtette el megjegyezni, hogy Izrael „kényszeríteni kell a PFSz elismerésére”, Schmidt kancellár pedig előre megüzente, hogy a fegyverügylet

A HOH CHUG JOCE HUNGÁRIA, BNÉ BRIT ÉS A WIZO SZERVEZETEI JERUZSÁLEM

1981 április 27-én, hétfőn délután 5 órai kezdettel a HOH termében (rechov Jaffo 86)

RAPPAPORT OTTÓ,

az Uj Kelet szerkesztője és

JAKOBOVICS BÉLA,

a Bné Brit elnöke ismerteti a magyar zsidóság időszerű kérdéseit, de legelsősorban a Bét Háfuocot emlékműzeumban megőrkítendő magyar zsidóság szellemi értékeit.
Belépés díjtalan.

ben (melyet pártjának vezetősége is ellenez), kizárólag a német érdekek alapján fog dönteni és nem „idegen” (értsd: izraeli) befolyás alatt A francia miniszter elnök már régen elzárándokol Riadba, a holland külügyminisztert pedig elküldték Damaszkuszba Chaled csatlósához, Jásszer Aráráfához, aki (Riad vagy Moszkva tanácsára?) elégtelennek nevezte az európai javaslatokat.

Attól kell tartani, hogy rövidesen véget érnek a Reagan kormány és Izrael közötti mézeshepek és ismét hol Szaudia, hol az európai államok gyakorolnak majd nyomást Izraelre, Washington keresztül. De talán ennél is nagyobb bajt okoz majd az újabb „arab bástya” illúziójának összeomlása.

Riadban most nyílik meg a világ legnagyobb és legfényűzőbb légitársaságja, amely közel 5 milliárd dollárba került. De a légitársaságtól a fővárosba vezető autostradán gyakran elakad a forgalom az áthaladó tevékaravonok miatt. A modern fegyverekkel és a 20. század technikai kelteivel, valamint többtízezer kül

földi szakértővel együtt, behatol a szaudi beduinok sátraiba a haladás szelleme, menthetetlenül összeütközésbe kerülve a feudális uralom középkori szabályával és a szigorú muzulmán törvényekkel.

Előrelátható, hogy éppen a nagyszabású amerikai segítség élezi ki az ellentéteket és robbantja ki az összecsapást a tevéhátos nyugaraló beduinok és sugárhajtású harcigépeket vezető társaik, valamint a hihetetlen fényűzésben élő emirek és sejkcségek hada és a nép zöme között. Az üzületes tempóban fegyverkező Szaudia már nem zárt terület, lakosait nem lehet elszigetelni a kommunista igygnököktől nyüzsgő szomszédoktól.

Vietnam és Irán után, kinek a kezébe kerül majd a Szaudiában felhalmozott fegyver tömkelege? A szaudi király bérencei, vagy az arab terroristák más szövetségesei figyelik majd az AWACS segítségével Izrael védelmi felkészülését és irányítják majd elle nünk az F-15 gépek rakétáit? Erre a kérdésre nem kaptunk ki elégitő választ Alexander Haigtól. Az ő leegyszerűsített, fekete-fehér világképében a szaudi sivatag homokja szovjetellenes védőbástyaként szerepel és Izraelnek bele kell illeszkednie Amerika stratégiai tervébe.

Gondoskodni kell róla, hogy ne mi fizessük Haig tévedéseinek árát.

„SZÉP PRIMADONNA, CSODÁL A VILÁG!”

★ TERRY GÁBOR ★

az Izraeli Opera primadonnája, önálló dal- és operettstjtje, végig magyarul!
● ELI LEICHTNER előinterjúja ● FREDDY PEER (Marosvásárhely) énekművész! ● RUTH MENZE, a TV és az izraeli rádió nagyszerű zongoraművésze! ● Mi történik a kulisszák mögött ameddig egy operett eljut „odáig”? — A primadonna mesél hétköznapjairól! Mit kell tudni egy táncoskomikusnak? Mit akar Mr. „Szem Blekvid”, amerikai magyar a műsor közepén! — Ez nem a megszokott operettst! Ez valami csodás! Csupa dal, tánc, humor! Feltétlenül nézze meg!
BEMUTATÓ ELŐADÁS:

● TEL-AVIV ● május 2, szombat 8.15 órakor
ZOA-nagyterem

Elővétel: „Rokoko”, Dizengoff u. 93. Telefon-223-663. — Aranykor Klub Kálisher u. 48.
JÓN! Májusban, Natanja (11-cn), Jeruzsálem (20); Haifa, Rechovot, Kfar Szabá, Petach Tikva, Bejr Sevá.

CSAK NÉHÁNY NAPIG!
40% ENGEDMÉNY A RAKTÁRRÁ
IRÓASZTALOK ES KÖNYVÁLLVÁNYOK
AKCIÓ ÁRON

PLD. IRÓASZTAL 1200.— HELYETT 720.—
KÖNYVÁLLVÁNY 1100.— HELYETT 660.—

Továbbá 20% matracokra

(Paradise, Ámináh, Mefi és gumi)

10% szekrényekre

„REHITÉJ SÉM”, Bugrasov 26 (pincében),

TEL-AVIV ● TELEFON: 03-280493

A HAIFAI MOZIK MÜSORA

ORAH — HÁZASSÁG PAROSBAN
AMFI — SNOOKER ÜNNEPELÉSE
ÁRMON — ALAK A KÖDBEN
ACMON — NEM KÖZVETITESRE VALÓ
RON — SUPER SNOOPER

HABIMA

Tel-Aviv, április 25, szombat
FIGARO

A kisteremben:

KLEINE MENSELACH, 19.00
AZ ANARCHISTA, 21.00

MIRJAM

melltartó- és fűzőszalon,
rendelésre is
(azelőtt a Dizengoffon lévő
Magda szalonban),
most: Rámát-Gán,
rechov Modin 69/a.
Telefon: 786033

Rappaport Ottó:

N A P L Ó

JELLEMZŐ TUNETE AZ ELFASULT, KÖZÖNYÖS TÁRSADALOMNAK, amely nem akar szembenézni, nem képes megmérkőzni lényeges, sorsdöntő kérdéseivel, hogy jelenlével, életre-halálra, bekapaszkodik fia barátjának részben kitalált, fantázia-szülte elbeszéléseibe, egyetlen gyermeke hős halálának költött részleteibe. Hazudozásai során Boáz azt is kitalálja a szavain csüszgő gyászoló apának, hogy a fia verset írt eleste előtt és amikor a gyászba beleokkalt apa könyörög gyermeke utolsó emlékéért, üzenetért, a döggeselelyű kimásol valahonnan egy verset és átadja az apának, akit rábeszél arra, hogy emlékkönyvben örökítse meg egyetlen fia hős alakját. Boáz belejön az új üzenetbe és elesett katonákról készülő emlékkönyvek, emlékművek impressziójává válik. Szakmán kívüli pótevékenysége során eljut a hadügyminisztérium elesett katonákat megőrző osztályára, ahol kiderül, hogy eddig három ezer ilyen emlékkönyvet adtak ki, háromszáz emlékművet állítottak fel, illetve tartanak nyilván. Az apa házában találkozik az elesett fia volt barátjával, aki az egyedül maradt szülőkhöz költözött. A hadügyminisztériumban megismerkedik egy fiatal tisztviselővel, aki az emlékkönyvek referense és akit a töle kapott segítség nemese megjutalmazásául megerősökök. De ez nem tartja vissza a hazafias jelszavakat pufogató „áldozatot”, hogy ne vegyen részt a hármasszerelmi játékokban az emlékkönyv szerkesztőjével és az elesett katonával volt barátjával. Mindez pedig izléstelen boházati elemekkel és elcsépett pornográf jelenetekkel tarkítva, orgia-felvételek össekeverve a hős halottak sírköveivel. Nem is részletezem tovább. Ezt nem lehet elemezni, ezt nem lehet semmilyen művészeti értékegységgel lemérni, elbírálni. Ez egyszerűen szegény, gyalázat. Szégyellheti magát a bizottság az ipari és kereskedelmi minisztériumban, amely megszavazta az öt millió fontos állami támogatást a filmhez. Szégyellheti magát a művelődési és művészeti bizottság elnöke is, aki nem vett magának fáradságot a bizottság tagjaként, hogy részt vegyen azon a fontos ülésen, amely a támogatásról döntött. Szégyellheti magát Tel Aviv polgármestere, amiért vállalta a film bemutatójának védnökségét anélkül, hogy tudta volna, miről szól a film. Az alpolgármester ajánlására hivatkozott, aki szintén nem nézte meg előzetesen a filmet, de javasolta a védnökség vállalását. Givát Brenner kibuchban bemutatott ugyan a filmet néhány „válogatot” szülő előtt, de mint kiderült, nem az egész filmet. Tehát a film „alkotói” érezték, tudták, hogy van valami, amit el kell hallgatniok, legalábbis egyelőre, nehogy a bemutatott előtt törjön ki a botrány.

A FILM BEMUTATÓJA UTÁN a tel-avivi Jád Levánim vezetősége sietett kijelenteni, hogy nem vállalta a film védnökségét és a kereteibe tömörített gyászoló szülők tiltakozásának adott kifejezést. Most pedig tettek helyett folyik az oktalan, hasztalan elméleti vita egy olyan művészietlen alkotásról, amely belegázol a gyászoló szülők legszentebb érzelmeibe, köznevetség tárgyává teszi azokat az anyákat és apákat, kik a legtöbbet adták a hazának, saját gyermekeiket áldozták fel. A hadsereg, de főképpen az elesett katonák emléke maradt még az egyetlen pont, amelyhez még nem ért el az öngyűlölők minden megszentelt keze. Miután számos szindarab és egyéb, ugynevezett művészi alkotások egész sora gyalázta már meg a zsidó nép megszentelt értékeit, most egyesek elérkezettnek látták az időt, hogy lerombolják és meggyalázzák a hős halált halt apák és fiuk emléket is. És mindezt felelős állami tényezők közreműködésével, állami támogatással, az adófizető polgár pénzéből. Felelős hivatalok és tényezők hosszú sora lelkiismeretlenül és felelőtlenül kezelte azt a fontos feladatot, amelyet a társadalom rájuk bízott. Senki közülük nem teljesítette kötelességét; felületesen, lelketlenül kezelték egy olyan nemzeti ügyet, amely minden tisztességes állampolgár számára szent és sérthetetlen. Hogyan lehetséges, hogy nem akadt egyetlen ember, aki megnézte volna, hogy mire adják az ötmillió fontot, az állam pénzt? Avagy az állam és a polgárai csak arra jök, hogy keservesen megdolgozott adójukból fedezzék a művészek korlátlan önkifejezéseit, de ahhoz már nincs joguk, hogy utána nézzenek, nem sértik-e a közérdeket ezek az önkifejezések, magát az államot, vagy polgárainak legdrágább érzeit?

NEMRÉG INTERJU-KÉSZÍTÉS CELJÁBÓL hosszú beszélgetést folytatott a Kneszet nevelési és művelődési bizottságának elnökjével, Ora Námir képviselővel, aki minden kérdésnél a szólásszabadságra és a demokráciára hivatkozott, amelyeknek alapján az állam nem szólhat bele a művészi alkotómunka szabadságába. Ez az álláspont persze csak arra való, hogy leplezzék vele tehetetlenségüket, a hozzá nem értést és a cselekvésképtelenséget. Mert itt nem a művészet, hanem a hazugság szabadságáról van szó. Olyan eszméi és művészi hazugságokról, amelyek botrányokkal, szenzációhajhászással, almodor sokkhatásokkal akarják pótolni a tehetség, az ihlet, az eredetiség, az igazságkereső gondolat hiányát. Izrael valóban demokratikus ország, ahol szabadon működnek, tömegével, pornográf mozik, egyes polgármesterek a prostitúció törvényesítését is szorgalmazzák, stb., egyszóval mindenki azt csinálhat, amit akar. De, könyörgöm, a saját pénzén, nem az állampolgárok adójából. Mert az állampolgárnak igenis jogában áll beleszólni minden olyan akcióba, minden olyan intézmény dologba, amely az ő támogatását élvezi. És a művelődési minisztériumtól kezdve a városháza utolsó tisztviselőjéig, mindenki, aki azért kapja a fizetését, hogy az állampolgári megbízatását hűséggel és odaadással viselje, — erkölcsileg, de jogilag is felelős azért, amit a szólásszabadság cége alá tartozóknak mindazok, akik nem érznek közbizonyt az egyszerű ember gondjaival, igazi problémáival, s csak botrányokkal akarják felhívni magukra a figyelmet.

A FILM ALKOTÓI most arra hivatkoznak, hogy ők le akarták leplezni a visszasszógókat, a fonákosságokat, amelyek

hős halottokról szóló emlékkönyvek készítését kísérik. De mi köze Jaki Josának ahhoz, hogy három ezer szülő a saját pénzéből könyvet ad ki esett fiaik emlékére? Az ő filmjét ki lehet adni ötmillió fontos állami támogatással, de a gyászoló szülő nem adhatja ki saját pénzért azt a könyvet, amellyel, saját belátása szerint a rokonok, a barátok számára meg akarja örökíteni fia emlékét? Nincs Izraelen kívül még egy ország a világon, ahol ilyen arctalan módon guny tárgyává lehetne tenni az elesett hősök szüleinek adhatja, tiszta emberi érzelmeit. Izraelen kívül nincs egyetlen ország a világon, amelynek polgárai eltűnnek, hogy ilyen brutális módon meggyalázzák a hős halottak emléket és magát a hadsereget is. Az egyik nagy héber napilap, amely ugyancsak visszautasítja a filmet, azt ajánlja a nézőknek, hogy tiltakozásuk jelül ne tapsoljanak. Ez minden. Ne tapsoljunk, és ezzel minden meg van oldva. És a szegény? És a hatóságok felelőtlensége? Hogyan tudunk helytállni egy ellenségtől ostromlott, létéért küzdő országban, ha egy lármás, anarchikus kisebbség, fontos művészeti intézmények segédletével — tisztelet a kivételnek, — pornográfiaival, erőszakkal, állampolgárok tömegével, bűnözőkkel, narkománokkal és homoszexuálisokkal árasztja el az egyszerű embereket, akik szépségre bízottak, felemelő, előremutató szavakra vágytak? Hogyan lehet embermódra élni egy olyan országban, amelyben lassanként minden bemochnak, meggyaláznak, szombatot, ünnepet, jóéjzást, izlést, hagyományt, hősök emléket, hadsereget és gyászoló szülők könnyeit. Vajon, amikor ezt a filmet látják, mit gondolnak a szülők, akiknek gyermeke elesett a hatnapos, vagy a jom kipur háborúban és akiket a gyász és a bánat sirig fogja kísérni. Egyetlen vigaszuk az a tudat, hogy fiaik áldozata nem volt hiábavaló. Ez tartja bennük a lelket. Hogy érdemes még élniük, mert hogy tovább él a példa, amelyet fiaik áldozata adott. Mit gondolhat Méir Zorá tartalékos tábörnök, akiknek két fia esett el a jom-kipur háborúban? Micsoda önrudomra, belső fegyveremre lehet szüksége ahhoz, hogy ne vegye az Uzit és ne álljon a mozi elé, ahol ezt a gyalázatot vetítik

NEM TUDOM ELHESSEGETNI MAGAMTÓL azt, amit annak idején a horthysta magyarártelmiségiek mondtak bizalmasan a zsidó irókról, hogy „a kibicnek semmi sem drága.” Szomorúan látom be, bármilyen fájdalmas is, hogy a földhözköltöttség hiánya, a gyökértelesség, a sehová sem tartozás kialakítja bizonyos zsidó irókban és művészekben, még a tehetségeikben is, a cionizmusnak olyan különös, sajátos, beteges válfaját, közérzetét, alkotói módszert, hogy semmi sem elég drága számukra, nincs előttük semmiféle szentség. Legfontosabb céljuk a poén, a szenzáció, a feltűnés, az önművelés. Ők valóban a kibiciek, akik mindent kívülről, felülről néznek, nem tartoznak senkihez és semmihez, nem azonosulnak senki fájdalomával, gyászával és bajával. Mindig csak saját magukkal képesek azonosulni és ki tudják, talán még saját magukkal sem. Ez a típus

Amióta Reagan elnök a Fehér Házba került, kormánya igyekszik kialakítani azt az elméletet, mely szerint a szovjet terjeszkedés veszélye oly hatalmas, hogy legelső sorban ezzel kell foglalkozni, meg kell fékezni a féktelenül terjeszkedő Szovjetuniót.

Amde az amerikai kormány politikájának támadó szovjetellenessége sem rettentette vissza a Kremlt agresszív politikájának folytatásától; próbálkozással, hogy befolyását a Szovjetuniótól távolos államokra is kiterjessze.

Tudjuk, hogy a Szovjetuniónak meg vannak a maga szabaddalmai, hogyan eszelekedjék azokban az államokban, ahol nyíltan jelenhet meg, ahová tisztjeit és katonáit a Vörös Hadsereg egyenruhájában is elküldheti, és hogyan másutt, ahol hol kubaikat, hol pedig kelet-németeket, vagy cseheket használja fel hódításai céljához és ahhoz, hogy nyugtalanságot keltsen azokban az államokban, ahol a Kreml urainak nem kellemes nyitni kiállaniok.

Mint mondtuk, amióta Reagan elnök tisztségbe lépett, fennhangon követel újszerű politikát a Szovjetunió felé, külügyminisztere, Haig, bárhol járhat is, mindenütt főnökének új politikáját fejtegetve: az Egyesült Államok külpolitikájának gyújtópontjában a Szovjetunióval kapcsolatos politika áll.

Az általános benyomás az, hogy az amerikai kormányzatnak ezt a hozzáállását nem fogadták megértéssel sem európai szövetségesei, sem pedig az USA-val baráti viszonyban álló közeli-ellátott államok.

Sajnálatos tény, hogy Amerika szövetségesei szerte a világon, nyíltan hangoztatják elégedetlenségüket a Reagan-kormány szovjet politikájára fölött, mert ez további agresszióra serkenti Moszkvát. Mivel azonban Amerika is látja, hogy szövetségeseinek ez a véleménye, most már enyhíteni próbálja az álláspontját. Az utóbbi napokban már olyan hangok hallatszottak Washington felől, amelyek változtatást jeleznek Reagan elnök kormánynak eddigi álláspontjában, arra mutatnak, hogy Washington hajlandó letérni a szélsőséges szovjet-ellenes állásponttól és kész lemondásokra is, anélkül azonban, hogy Moszkva is lemondjon a maga elveiről, vagy meghátráljon olyan kérdésekben, amelyekben a Nyugat a megbeszélt előfeltételeit látta eddig, például a Vörös Hadsereg kivonulásában Afganisztánból.

Egyre valószínűbbé válik, hogy a Szovjetunió többé már soha nem mond le Afganisztánról, — mint ahogy annak sincs semmi jele, hogy beszüntetné az El Salvador-i felkelőknek a kubai idegenlégió közvetítésével nyújtott támogatást.

Az az amerikai elképzelés, hogy a Közelkeleten válogatott katonai egységekből álló bázisokat létesítsenek, melyek kellően mozgóképesek, hogy a létfonosságú amerikai és nyugati érdekeket érintő feszültségi körzetekben bevetethők legyenek — ez az elképzelés legalábbis egyelőre, megerősít a napirendről, mert épp azok az államok elemeztek, amelyek földjén ezeket a bázisokat létrehozták volna.

Körzetünk államai e helyett azt kezdik követelni Amerikától, hogy szállítson nekik leglegkorszerűbb fegyvereket és hadifelszerelést. Szaudia — például — azt követelte az Egyesült Államoktól, hogy az eddig neki szállított fegyverzethez olyan további felszereléseket is adjon el, nekik, amelyek a 80-as évek repülő akciósugárát megközelítik és utóképességét fokozzák, továbbá öt olyan legkorszerűbb kémrepülő, amiből az Egyesült Államok eddig még egyetlen szövetségeseinek sem szállított.

Az egyik: Szaudia az utóbbi évek során a körzet leghatalmasabb fegyvertárává lett, tele szárazföldi, tengeri és légi katonai felszerelésekkel, amelyekkel Szaudia a maga gyér lakosságával meg sem képes emésztetni, arról nem is beszélve, hogy a 80-as évek repülőgépei és más fegyverei oly bonyolultak, hogy kezelésük igen magas képzettséget, technológiai tudást igényel. S noha Szaudia az utóbbi években ezen a téren nem keveset fejlődött, mégis köztudomású, hogy a rendelkezésére álló saját erővel nem képes ezt a hatalmas fegyvermennyiséget bevetni.

A másik: vajon nem azt tervez-e Szaudia, amely eddig a körzet olajtartalékokban leggazdagabb állama volt, hogy katonai felszerelésekben, tankokban és repülőgépekben is elérje a teljes mennyiségű fölényt, s ha majd eljön az idő a körzet többi állama közbeiktatásával vesse be mindet, mégpedig olyan célokra, amelyek Izrael szempontjából rendkívül aggasztóak.

Miniszterelnökünk nemrégiben elmondta, hogy a Szovjetunió ezrével tárol tankokat Szíria földjén, s nem kétséges, hogy e tankokkal a Szovjetunió, akár ő maga, akár a szíreki bekapcsolása révén bármikor a porondra léphet, aligha békés szándékokkal, hanem támadó célokkal, ami szintén elsősorban Izrael szemszögéből a legaggasztóbb.

Miután az amerikai kormányzat elfogadta a saudiai koncepciót és hajlandó korlátlan mennyiségben modern fegyverzetet szállítani neki, korszerű repülőgépeket, a legutóbb pedig ötöt a világ legtekélyesebb kémrepülőiből, az a különös helyzet állott elő, hogy a két nagyhatalom ugyanarra a célra tör, mindkettő fegyverezést létesít arab államokban, miközben az arab államok mindegyike valamelyik nagy

Kémkedés és kémelhárítás

Irta: SÁBTAJ HIMMELFARB

Amióta Reagan elnök a Fehér Házba került, kormánya igyekszik kialakítani azt az elméletet, mely szerint a szovjet terjeszkedés veszélye oly hatalmas, hogy legelső sorban ezzel kell foglalkozni, meg kell fékezni a féktelenül terjeszkedő Szovjetuniót.

Amde az amerikai kormány politikájának támadó szovjetellenessége sem rettentette vissza a Kremlt agresszív politikájának folytatásától; próbálkozással, hogy befolyását a Szovjetuniótól távolos államokra is kiterjessze.

Tudjuk, hogy a Szovjetuniónak meg vannak a maga szabaddalmai, hogyan eszelekedjék azokban az államokban, ahol nyíltan jelenhet meg, ahová tisztjeit és katonáit a Vörös Hadsereg egyenruhájában is elküldheti, és hogyan másutt, ahol hol kubaikat, hol pedig kelet-németeket, vagy cseheket használja fel hódításai céljához és ahhoz, hogy nyugtalanságot keltsen azokban az államokban, ahol a Kreml urainak nem kellemes nyitni kiállaniok.

Mint mondtuk, amióta Reagan elnök tisztségbe lépett, fennhangon követel újszerű politikát a Szovjetunió felé, külügyminisztere, Haig, bárhol járhat is, mindenütt főnökének új politikáját fejtegetve: az Egyesült Államok külpolitikájának gyújtópontjában a Szovjetunióval kapcsolatos politika áll.

Az általános benyomás az, hogy az amerikai kormányzatnak ezt a hozzáállását nem fogadták megértéssel sem európai szövetségesei, sem pedig az USA-val baráti viszonyban álló közeli-ellátott államok.

Sajnálatos tény, hogy Amerika szövetségesei szerte a világon, nyíltan hangoztatják elégedetlenségüket a Reagan-kormány szovjet politikájára fölött, mert ez további agresszióra serkenti Moszkvát. Mivel azonban Amerika is látja, hogy szövetségeseinek ez a véleménye, most már enyhíteni próbálja az álláspontját. Az utóbbi napokban már olyan hangok hallatszottak Washington felől, amelyek változtatást jeleznek Reagan elnök kormánynak eddigi álláspontjában, arra mutatnak, hogy Washington hajlandó letérni a szélsőséges szovjet-ellenes állásponttól és kész lemondásokra is, anélkül azonban, hogy Moszkva is lemondjon a maga elveiről, vagy meghátráljon olyan kérdésekben, amelyekben a Nyugat a megbeszélt előfeltételeit látta eddig, például a Vörös Hadsereg kivonulásában Afganisztánból.

Egyre valószínűbbé válik, hogy a Szovjetunió többé már soha nem mond le Afganisztánról, — mint ahogy annak sincs semmi jele, hogy beszüntetné az El Salvador-i felkelőknek a kubai idegenlégió közvetítésével nyújtott támogatást.

Az az amerikai elképzelés, hogy a Közelkeleten válogatott katonai egységekből álló bázisokat

létesítsenek, melyek kellően mozgóképesek, hogy a létfonosságú amerikai és nyugati érdekeket érintő feszültségi körzetekben bevetethők legyenek — ez az elképzelés legalábbis egyelőre, megerősít a napirendről, mert épp azok az államok elemeztek, amelyek földjén ezeket a bázisokat létrehozták volna.

Körzetünk államai e helyett azt kezdik követelni Amerikától, hogy szállítson nekik leglegkorszerűbb fegyvereket és hadifelszerelést. Szaudia — például — azt követelte az Egyesült Államoktól, hogy az eddig neki szállított fegyverzethez olyan további felszereléseket is adjon el, nekik, amelyek a 80-as évek repülő akciósugárát megközelítik és utóképességét fokozzák, továbbá öt olyan legkorszerűbb kémrepülő, amiből az Egyesült Államok eddig még egyetlen szövetségeseinek sem szállított.

Az egyik: Szaudia az utóbbi évek során a körzet leghatalmasabb fegyvertárává lett, tele szárazföldi, tengeri és légi katonai felszerelésekkel, amelyekkel Szaudia a maga gyér lakosságával meg sem képes emésztetni, arról nem is beszélve, hogy a 80-as évek repülőgépei és más fegyverei oly bonyolultak, hogy kezelésük igen magas képzettséget, technológiai tudást igényel. S noha Szaudia az utóbbi években ezen a téren nem keveset fejlődött, mégis köztudomású, hogy a rendelkezésére álló saját erővel nem képes ezt a hatalmas fegyvermennyiséget bevetni.

A másik: vajon nem azt tervez-e Szaudia, amely eddig a körzet olajtartalékokban leggazdagabb állama volt, hogy katonai felszerelésekben, tankokban és repülőgépekben is elérje a teljes mennyiségű fölényt, s ha majd eljön az idő a körzet többi állama közbeiktatásával vesse be mindet, mégpedig olyan célokra, amelyek Izrael szempontjából rendkívül aggasztóak.

Miniszterelnökünk nemrégiben elmondta, hogy a Szovjetunió ezrével tárol tankokat Szíria földjén, s nem kétséges, hogy e tankokkal a Szovjetunió, akár ő maga, akár a szíreki bekapcsolása révén bármikor a porondra léphet, aligha békés szándékokkal, hanem támadó célokkal, ami szintén elsősorban Izrael szemszögéből a legaggasztóbb.

Miután az amerikai kormányzat elfogadta a saudiai koncepciót és hajlandó korlátlan mennyiségben modern fegyverzetet szállítani neki, korszerű repülőgépeket, a legutóbb pedig ötöt a világ legtekélyesebb kémrepülőiből, az a különös helyzet állott elő, hogy a két nagyhatalom ugyanarra a célra tör, mindkettő fegyverezést létesít arab államokban, miközben az arab államok mindegyike valamelyik nagy

ben történik? Ha ezek a könyvek nevétségesek, akérsak a filmben, akkor joggal tevődik fel a kérdés: érdemes volt-e Smuél Amirnak feláldoznia fiatal életét?

Azt hiszem, mielőtt a libanoni keresztények segítségére sietünk, az arab terroristákkal szemben, — most már gondoskodnunk kellene a saját magunk megsegítéséről, megvédéséről, a zsidó terroristák fenyegetéseivel szemben is.

(Folytatás a 4. oldalon)

1981.IV.24

3

Mose Dáján és a történelmi igazság

Irta: BARZILAY ISTVÁN

Chanoch Bartov kétkötetes, hatalmas könyvet írt Dávid Elázár tábornok, néhai vezérkari főnökről, akinek vezérlete alatt az izraeli hadsereg győzelmet aratott az egyiptomi és szíriai hadsereg felett a jom-kipuri háborúban. Ez volt az első eset az arab-izraeli viszály történetében, amikor a támadás meglepetésszerűen és — legalábbis a déli fronton — felkészületlenül érte Izraelt. Háromezer katonának fizetett életével ezért a mulasztásért. A háború azonban mégis izraeli győzelemmel végződött. A Cáhál tábornokai a Kairóba vezető országút 101. kilométer kövénél kötötték meg az első megállapodást Egyiptommal, Szíriával pedig negyven kilométerre Damaszkuszról.

A mulasztások azonban mindmáig nem hagyják nyugodni Izrael népeket lelkiismeretét. A kormány vizsgálóbizottságot nevezett ki dr. Simon Agránát felsőbírósi elnök vezetésével, tagjai pedig hosszas mérlegelések után a következő személyiségek lettek: Mose Landau, felsőbíró, dr. Jicchák Nebenzahl, államellenőr, Chájim Lászkov, tart. tábornok, volt vezérkari főnök, Jigál Jadin professzor, tart. tábornok, volt vezérkari főnök.

A bizottság kinevezése 1973 november 18-án történt és első, ideiglenesnek minősített jelentését 1974 április 2-án hozta nyilvánosságra.

A továbbiakban kiderül, milyen következményei voltak a jelentés közzétételének. Egyelőre elégedjünk meg annak megállapításával, hogy a teljes jelentés mindmáig nem látott napvilágot, s ez a tény huzódik meg amögött is, hogy Chanoch Bartov az Elázár Dávid tábornok, volt vezérkari főnök meghurcolásáról és korai haláláról írt hatalmas mű szerzője szükségesnek tartotta, hogy újra kezébe vegye a tollat.

Jigál Jadin miniszterelnök-helyettes, a szerencsétlen emlékü DÁS alapítója, a Kneszetben, interpellációkra válaszolva három ízben is hangsúlyozta, hogy támogatja az Agránát-jelentés teljes szövegének nyilvánosságra hozatalát, míg végül Ászáf Jáguri képviselőnek adott válaszában megcáfolta önmagát. Ekkor már nem volt határozott véleménye a kérdéssel és válaszában többek között azt állította, hogy kétségei vannak, érdemes-e a mai körülmények között mindent feltárni a jom-kipuri háborúról. Chanoch Bartov könyve — mondta — hamisítva ugyan, de leleplezte a titkok jórészét.

Véteknék az igazságnak, ha nem közölnék az olvasóval, hogy nem is olyan régen Jicchák Návon államelnök magához kérte Menáchem Begin miniszterelnököt és figyelmeztette a jelentés közzétételének várhatóan káros következményeire. A kormány már azt megelőzően is úgy

döntött, nem tartja szükségesnek a jelentés teljes szövegének közzétételét. Návon elnök a Kneszet külügyi és hadügyi bizottságának volt az elnöke, amikor az Agránát jelentés elkészült és alighanem ő volt az első közéleti férfi, aki a négy vastag kötetet kitévő dokumentum-gyűjteményt kézhez kapta. Nyilván őt is megdöbbentette az a tény, hogy a bizottság öt tagja Dávid Elázár vezérkari főnököt, Smuel Gonen (Gorodis) tábornokot, a déli front parancsnokát, Eljáhu Zeirá tábornokot, a hadsereg hirszerző osztályának parancsnokát és Arje Sálév dandárparancsnok tábornok, hirszerző tisztet tartja felelősöknek a mulasztásokért. Foglalkozott a bizottság a politikai felelősség kérdésével, különös tekintettel arra, hogy Mose Dáján hadügyminiszter, aki maga is a hadsereg vezérkari főnöke volt, nem kell-e, hogy ugyanolyan mértékben felelős legyen, mint a hadsereg parancsnokai. Dájánnal kapcsolatban úgy határozott a bizottság, hogy a hadügyminiszter mérlegelésére bizza, levonja-e a következtetéseket s analog eseteket ismertette Anglia történelméből, amikor miniszterek magukra vállalták a felelősséget, ami tárcájuk keretében történik.

Az eseményeket, amelyek a bizottság jelentésének közzétételét követték, az olvasó nyilván jól ismeri. A négy tábornok be nyújtotta lemondását, Dávid Elázár ezt a Golda Méir miniszterelnökhöz intézett elkeseredett hangú levélben tette meg. Mose Dáján hadügyminiszter nem tartotta magát felelősnek, nem köszönt le pozíciójáról és ezt nem is tette meg 1974 júniusáig, amikor Golda Méir megunt a hadügyminisztere ellen ország-szerte megnyilatkozó felzudulást s ő maga mondott le, ugyanerre a lépésre kényszerítve hadügyminiszterét is.

S most vázoljuk fel az okokat, amelyek arra készítették Chanoch Bartovot, hogy felelevenítse a vádak, amelyeket Dádo című könyvében Dáján ellen hangoztatott. Az történt ugyanis, hogy amolyan „had enciklopédia” van készülőben, amelyhez Mose Dáján három fejezet megírásával járul hozzá — az egyik a Szináj hadjáratról, a másik a hatnapos háborúról, a harmadik pedig a jom-kipuri háborúról szól. A harmadik cikk nyilvánosságra került, mielőtt az enciklopédia megjelent — és pedig a Máárvim, amelynek szerkesztője és kiadóvállalata a művet kezdeményezte. Bartov azt állítja, hogy Mose Dáján verziója saját szerepéről a jom-kipuri háboru előkészítéséről, részint féligazságokon alapul, részint pedig „teljes hazugságok.” Azt írja egyebek közt, hogy a „döntőháboru” veszélye — amit Szádát állandóan

igért polgárainak — nem következett be 1973 közepéig. „Ennek ellenére kiadtam az utasítást, hogy a hadsereg készüljön fel az egyiptomi támadásra a nyár végén...” Dáján a vezérkar május 21-én tartott ülésére utalt ebben a mondatában.

Bartov felteszi a kérdést: Hogyan lehet háborúra készülődni mozgósítás nélkül. Mose Dáján még az enciklopédiában írt cikkében sem válaszol a kérdésre. „Szabad-e háborus pánikot keltetni az országban, amely biztonságban érzi magát és választásokra készülődik és anélkül, hogy beavassuk a készülődés titkába az egész kormányt, s annak kockázatásával, hogy ezután Amerika felé kiáltozzuk, mentsetek meg?” Golda Méir politikai érzelke ebben a klasszikus stratégiai kérdésben is megnyilatkozott.

Mikor rájött, hogy a katonai mérlegelések csak a vezérkar szigorúan zárt körében történnek, ezt mondta Jiszráél Gálili tárcanélküli miniszter jelenlétében lefolyt tanácskozáson, amelyen „Golda konyhájának” néhány más tagja is résztvett: „Azt írtam Mose Dájánnak és Eli Zeirá-nak, hogy úgy látszik sok idejük volt felkészülni az előző minisztertanácsra ahhoz, hogy ne mondjanak semmit...”

A történelmi igazság az, hogy elrendeltek kisebb mérvű mozgósítást a nyár elején, de június 8-án Elázár vezérkari főnök javaslatára megszüntették a készültséget. Ezután úgy teltek a hónapok, mintha mi sem történt volna az egyiptomi fronton. Október 4-én, két nappal az egyiptomi offenzíva megindulása előtt Dáján a Golán fennsíkon erődítések előkészítésével foglalkozott, Chofi tábornok, az északi front parancsnoka társaságában. De ugyanakkor azt írta: „Az általános értékelés szerint ők (a szíriaiak) nem készülnek akcióra az egyiptomiak nélkül. Az egyiptomiak sem készülődnek, mert ez a hónap nem alkalmas... ebben a hónapban nem fordítjuk fel a világot. Van idő jövő év májusáig előkészíteni a dolgokat.”

A megdöbbentő október 6. napra vonatkozólag Dáján ezt írta az Enciklopédia számára: A vezérkari főnöknek kell döntenie a behívandó katonák számáról. Nem mondtam semmiféle számot. A vezérkari főnök behívhat tetszése szerint. Védelemre mozgósítani lehet 110 ezer embert. Nem hiszem, hogy érdemes enél a száznál több embert mozgósítani... ami pedig offenzíva lehetőségét illeti, át kell tenni a kérdést a miniszterelnökhöz.”

Igy következett be, hogy Izrael népet végül is Jiszráél Gálili tanácsára hívták fegyverbe. Dáján javaslatával ellentétben, ő követelte a teljes mozgósítás elrendelését szűkkörü kabinet ülésén. Dáján feltette a kérdést: „Támadásra készülni, mielőtt ki tör a háboru? Kétkelkedem.”

Ennek a kabinet-ülésnek a jegyzőkönyvét idézte Bartov a könyvében és a Máárvim hasábjain pénteken megjelent háromoldalas cikkében. Végül ugyanis Golda Méir döntött, Dádo akaratának megfelelően: a kormány elrendelte 200 ezer katona behívását. Dájánt még akkor sem győzték meg. Ezt mondta Goldának: „Ha elrendeli az egész tartalékos hadsereg mozgósítását, ezért nem fogok lemondani. De azt ajánlom, hogy előbb egy hadtestet északra, egyet délre, s a teljes léghaderőt vessük be, ez délután öt óráig elég lesz...”

Kémkedés és kémelhárítás

(Folytatás a 3. oldalról)

hatalomra támaszkodik, ezek között pedig Reagan elnök hivatalba lépése óta egyre hevesebb a versengés.

Hiszzen ha legalább szilárd, demokratikus rendszerű államokról lenne szó. Mert akkor talán remélhető lenne, hogy a hallatlan mennyiségű fegyvert tároló államokban a józan ész kerekedne felül. Sajnos azonban diktatórikus államokról van szó, ahol senki sem szavatolhatja, mi történik holnap. S noha Szíria és Szaudia egymásnak sem barátai, valami mégis egyesíti őket: Izrael elleni gyűlöletük.

Izrael minden erejével tiltakozik az amerikai kémrepülőgépek eladásá ellen. Hiszen ezek a repülőgépek, akármelyik szauidai repülőteréről szállnának is fel, képernyőjükön világosan látnak Izraelben minden mozdulatot, minden katonai tábor és repülőteret, a polgári, vagy katonai repülőgépek felszállását, s ez gyakorlatilag megfosztja Izraelt minden kezdeményezés lehetőségétől, ami az arab államok esetleges támadását megelőzendő szükséges lenne.

Egy ideig az volt a látszat, hogy Amerikát meggyőzték Izrael érvei. Most azonban kitűdött, hogy az amerikai kormányzat mégis elhatározta a szóbanforgó gépek eladását, nyilván Szaudia olajügyi miniszterének Amerikában elejtett világos célzása következtében, mely szerint az Egyesült Államoknak nagyon is érdemes leszállítania Szaudiának a kért repülőgépeket. Ez annyit jelent, hogy ha Amerika nem szállítja le Szaudiának a kémrepülőgépeket, akkor Szaudia bármikor bevetheti a köoolaj rendelkezésére álló fegyverét.

A szenátusban és a kongresszusban nem kevesen ellenzik a kémrepülőgépek eladását Szaudiának, de kétséges, kitartanak-e az ellentállók, mert hiszen az amerikai kormányzat mindent meg fog tenni a kémrepülő-ügylet megvalósítása érdekében.

Az amerikai kormány mindent megtesz Izrael megnyugtatására. A Reagan-kormány legfőbb indoka az, hogy Szaudiának lehetőséget kell nyújtani arra, hogy a kellő időben ellenállhasson a szovjet veszélynek. Az arab államokkal kapcsolatban az amerikai kormányzat már nem egyszer meggyőződhetett arról, hogy ha nem teljesítik minden követelésüket, vezetőik tüstént azzal fejejezték, hogy átpártolnak

ráel érvei. Most azonban kitűdött, hogy az amerikai kormányzat mégis elhatározta a szóbanforgó gépek eladását, nyilván Szaudia olajügyi miniszterének Amerikában elejtett világos célzása következtében, mely szerint az Egyesült Államoknak nagyon is érdemes leszállítania Szaudiának a kért repülőgépeket. Ez annyit jelent, hogy ha Amerika nem szállítja le Szaudiának a kémrepülőgépeket, akkor Szaudia bármikor bevetheti a köoolaj rendelkezésére álló fegyverét.

A szenátusban és a kongresszusban nem kevesen ellenzik a kémrepülőgépek eladását Szaudiának, de kétséges, kitartanak-e az ellentállók, mert hiszen az amerikai kormányzat mindent meg fog tenni a kémrepülő-ügylet megvalósítása érdekében.

Az amerikai kormány mindent megtesz Izrael megnyugtatására. A Reagan-kormány legfőbb indoka az, hogy Szaudiának lehetőséget kell nyújtani arra, hogy a kellő időben ellenállhasson a szovjet veszélynek. Az arab államokkal kapcsolatban az amerikai kormányzat már nem egyszer meggyőződhetett arról, hogy ha nem teljesítik minden követelésüket, vezetőik tüstént azzal fejejezték, hogy átpártolnak

Moszkvához. Ezeket az arab államokat nem elvek vezérik, képek máról holnapra Moszkva mellé állani, amint ezt fordított irányban Szádát is megtette.

De ellentétben az arab államokkal, Izrael állama mindvégig hűségesen kitartott a Nyugat és a szovjet terjeszkedést ellenző következetes politikája mellett. Ki másnak, ha nem Izraelnek kell rendelkezésére bocsátani mindazokat az eszközöket, amelyek segítségével szükség esetén kifarthat, nem csak a maga, hanem az egész nyugati világ érdekében.

Ha tehát véglegesen megkötik a Szaudiának szállítandó öt amerikai kémrepülőgép ügyletét, akkor Izraelnek föltétlenül követelnie kell, hogy legalább öt ugyanolyan amerikai kémrepülőgépet kapjon.

Csak az egysúly nyugtathat meg bennünket, csak ez biztosíthat bennünket arról, hogy nem ér majd meglepetésszerű támadás. Izrael illyértelmi követelése próbatétel elé állítja a Reagan-kormányt, s minél előbb teszi ezt, annál jobb. Csak ez nyugtathat meg bennünket, csak az óvhat meg minket attól az érzéstől, hogy Reagan elnök olyan lépést tesz, amelyet Izrael állama létrejötté óta még egyetlen amerikai elnök sem tett, Izrael biztonságának rovására.

Most inkább, mint bármikor, érdemes Önnek a Shiri-nél Haifán vásárolni!

HA MEG NINCS SZINES TÉVÉJE, VAGY STEREO-BERENDEZÉSE,

Vegve meg most a Stereo SHIRI-nél

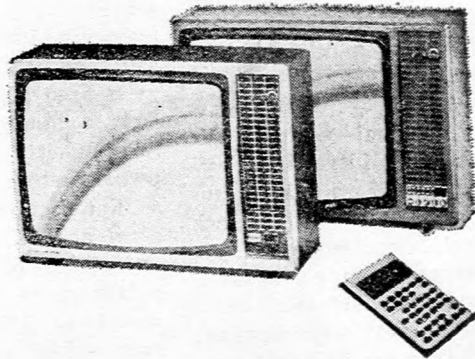
LESZÁLLITOTT ÁRON!

ERDEMES MEG MESSZIRÓL IS ELJÖNNIE!

Választhat a világ legjobb gyártmányai között: japán, német és amerikai készülékek.

25% - 40% engedmény modern stereo berendezésekre!

- * Rendkívüli ismerkedési akció a PIONEER kombinált felszerelésekkel.
- * Megérkeztek a MARANTZ 1981/82-es modelljei

Uj ITT SCHAUB-LORENZ és BLAUPUNKT televízió-szállítmány érkezett

Hordozható rádió-tapek

RÉSZLETFIZETESI LEHETŐSÉG, AMIG A KESZLET TART.

AZ AMPA, ITT, SCHAUB LORENZ, BLAUPUNKT JOGOSÍTOTT ELADÓJA

HAIFA, RECHOV HERZL 59 • TELEFON: 04-671273/4

F. Steiner

MEGÉRKEZTEK AZ 1981-ES TAVASZI ÉS NYÁRI MODELLEK

NAGY VÁLASZTÉKBAN RUHÁK, BLUZOK, SZOKNYÁK ÉS 2-RÉSZESÉK ELFOGADHATÓ ÁRAKON

Eladási raktár kicsinyben:

TEL-AVIV, Levanda-u. 30., III. em.,

(lift van). 16-os autóbusz.

Nyitva 8-16.30-ig

1981.IV.24

«A magam kertjével nem törődtem...»

Pészách hetedik napján a Tórahól ezidén a Sir Hásirimet, az Énekek Énekét olvassuk. Ebben a csupavaszi, csupaderű könyvben, a fiatalság és a természet a tiszta szerelem és a tiszta szóra vágyódás eme dalaiban és panaszaiban minden korok zsidó magyarázóit Izrael népének vágyó dásá érezték ki Izrael Istene és Izrael országa iránt. Az egyiptomi kivonulás, a tengeren való csodálatos átkelés himnuszos hangulatába nagyon jól beillik ennek a könyvnek az epekedése a teljes feloldódásért, a teljes megvalósulásért évezredes álmainknak. Izrael Országa száz szépségének tóráinak, virágainak, termékeinek leírása valóságos vonzza maga a ráváró szépségekbe a népet, igéri mindazt a szeretetet, amit csak ez a tejjel-mézrel folyó ország adni tud annak, aki törődik vele...

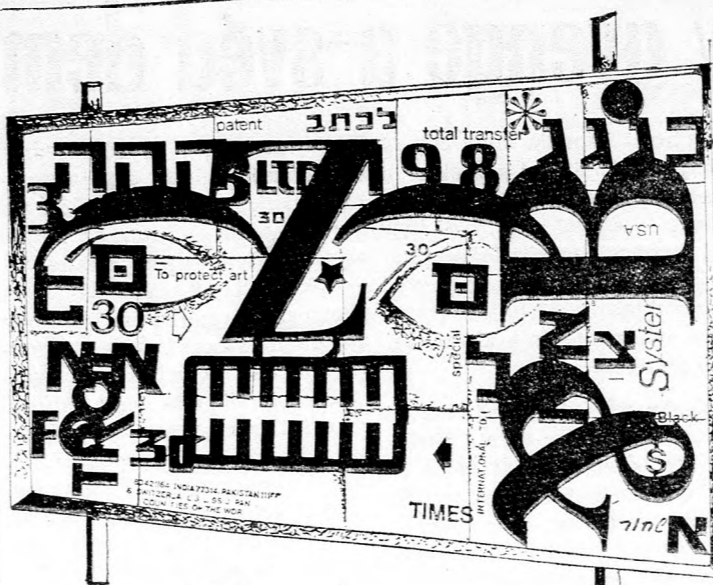
gében ott vannak és amit észszel, tudással, anyagi eszközökkel a közösség javára tenni lehet, mindent megtesznek.

Órzik a testvérek a többi emberek kertjét hűségese és tehetőséggel. Ha valaki össze akarja szedni mindazt, amit zsidó emberek alkottak a politika, a gazdaság területén túl az irodalom, a tudomány és a művészet mezéjén, ha elsorolná mit tettek a népekért, még azokért is, akik hálából kiüldözték, gyötörték őket, akkor érti meg igazán az Énekek Éneke panaszokdó-mentegetőző szavát: „A más szőlőjét ápoltam, a magaméval nem törődtem”.

Az egykori szolgaságból való szabadulás Pészách ünnepén, amikor már hazatért a nép előcsapata és már a magunk keze nyomán illatozik a mező és épül Jeruzsálem, amikor már új zsidóság fakad és az ösök nyelve teljes szépségében éledt ujja az ajkán, az új költészet és irodalom együtt bontogatja virágait a termékeny, megmunkált Gáil és Negev mezőivel, eljött talán az ideje annak, hogy hazajöjjen mind, aki eddig más mezőket termékenyített meg.

Mi lenne itt, Istenem, — így érezzük — egy merész látomás lázas büvöletében, mi lehetne itt hon, a mi szőlőskertünkben, a mi életünkben, ha hazajönnének mind, akiket zsidó anya szült és hazahoznak alkotó tehetségük, teremtő kényszerű és anyagi esz közeik legjavát, mi lehetne itt tudományban, művészetben, erőben és biztonságban, de a hétköznapi építő munkájában is, ha végre egyszer minden szétszórt erő, minden másokért értékesített zsidó akarat és lehetőség végre egyszer önmagunkért alkotna, termelne és hatna. Vajon nem jött el még az ideje megmutatni minden kinek és magunknak, mit jelent a tejjel és mézrel folyó ország is teni igérete, most, az álmok megvalósulása, Izrael Országa ujja-születése, népünk ragyogó tavasz idején.

Chág számóách:
Dr. Berg József

FUX PÁL RAJZA

Tűnődés a hirdető-tábla előtt

A főszereplő a fenti rajzon, amelyet Fux Pál készített, nem a bizarr hirdető-tábla, sem a riasztó jelek sokasága, sem a modern reklámok meghökkenítő eredetisége, hanem az a parányi emberke, aki lent a semmiben, a kérdőjel árnyékában, a rácsok mögött húzódik meg.

Ugyanis ő rá kiabál a tábla, ő tőle követelik szavazatát, pénzt, szívét, erejét, gondolatát, belegevezését, támogatását — egyszóval ő érte a nagy felhajtás. Hogyne lenne megijedve. Hiszen mindinkább a nagy kérdőjelek árnyékában éli életét és kisebb kérdőjelekkel a szívében néz a holnap elé.

Jaj be szívesen cserélné fel a kérdőjeleket a langyos vesszőkkel, a merész ívelésű felkiáltójelekkel, de akár egy pontosvesszőt is odaadná az ügyeskedő rákérdező kérdőjelre. Mert ez az utóbbi rögtön, határozott feleletet vár tőle. Nincs halogatás, nincs kegyelem. Most rögtön el kell határoznia, hogy a nagy „Z” betűt, vagy a „Times”-ot akarja-e? Az „Alef” mellett áll-e ki avagy jó lesz neki a „Héj” is. És döntsön-e a „patent” mellett, avagy szeresse a „total transfer”-t? Mert érteni úgy sem érti.

Csak azt, hogy ismét rákiabáltak. Minden nap és a nap minden percében valaki akar tőle valamit. És neki, az apró embernek, döntenie kell. Most rögtön, mert holnap már másról kell döntenie. Akkor, azonnal!

Igy aztán nem csoda, ha legszívesebben megbujna a kérdőjelek árnyékában, és nem nézné többé az őt mindenütt körülvevő és állandóan követelőző reklámtáblákat.

Igen ám, de ehhez ki kellene lépnie a mai világból, és a XX. század utolsó harmadából.

Kinek áll módjában ezt megtenni? Senkinek!

Marad hát a számtalan kérdőjel és szemernyi nosztalgia egy kedves, jelentéktelen, de biztos pont után. Amit az új bekezdés követne...
DÁNOS MIKLÓS

Beregszásztól az államelnöki kancelláriáig

Izrael elnökeinek szárnysegédje: Járkoni ezredes

Amikor a napokban felkerestük az elnöki palotában levő irodájában, (ünnep előtti látogatásunkat az Új Kelet jeruzsálemi jubileumi estjén beszéltük meg, akkor említette ugyanis Jicchák Návon államelnök katonai adjutánsának magyar-zsidó származását) színes, változatos s nem kevésbé érdekes munkaköréről beszélt. Jó iskolája volt Zálmán Sázár mellett, aki a zsidó tudományok, a chaszidizmus, a héber irodalom és költészet nagy pártfogójaként örvendett általános megbecsülésnek. Meggyőző szónok is volt, egyidőben a „Dávár” című héber napilap főszerkesztője, számos publicisztikai cikk és tanulmány tudós szerzője. Nagy emlényként emlékezik vissza abból az időből a lubáncsi rebénél tett éjszakai látogatásra. Sázár államelnököt ő kísérte Truman elnök temetésére, s vele együtt kereste fel éjjel 11 órakor a chábád mozgalom szellemi vezérért.

Utána a Sázárnál 27 évvel fiatalabb Efrájim Kácir professzor adjutánsa lett, aki kettős céllal tett meg mindent az izraeli tudomá-

mány serkentése s fejlesztése érdekében: abban a tudatban, hogy tudományos eredményeink a nagy világ népei körében fokozzák hazánk becsületét, segítik az érdekeit, ugyanakkor abban a meggyőződésben is, hogy számárnyunkhoz képest magas részvételeünk a tudomány világában honvédelmi és gazdasági vonalon is meghozza a gyümölcsét. A tudás eszközeivel akart hidat verni Izrael és a világ népei között, ezért mindig szívesen vállalta a hazai és nemzetközi tudományos kongresszusok védnökségét és maga is sűrűn tartott előadásokat. Nagy figyelemmel kísérte mindvégig a Cionista Világszervezet és az Egyesült Gyűjtőakció munkáját is, de lényében tudós maradt és viszonylag fiatalon tért vissza az akadémikus világába.

Sázár és Kácir elnökök oldalán több külföldi utazáson vett részt. Számos alkalommal járt velük Amerikában, majd Costa Ricában, Mexikóban, Guatemalában és Európa különböző országaiban. Velük együtt vett részt IX. Frederick dán király, Harry Truman

JÁRKONI JISZRAÉL ezredes - szárnysegéd

és Lindon Johnson, valamint Charles de Gaulle v. elnökök temetésén. Anuár Szádát első izraeli látogatásakor még Kácir elnök oldalán vett részt az ünnepi fogadáson.

Elődeiől sokban eltérő típus Jicchák Návon, a mostani elnök első olyan államfőnk, aki az or-

szág szülőtte. Ritkán utazik, a legszívesebben saját népe sorai között jár. Gyakran keres fel olé településeket, sokat foglalkozik a szegényebb, elmaradottabb néprétegek felemelésével, mindig azt magyarázza nekik, hogy nem elég a segítség, nekik maguknak kell akarni, törekedni. Minden alkalmat megragad, hogy az alijját mozdítsa elő, mert a hazatérést tekint minden cionista elsőrendű kötelességének. Zálmán Sázárhoz hasonlóan a zsidó hagyományok híve. Közel áll szívéhez az ifjúság is, számos alkalommal szól a fiatalokhoz. Járkoni ezredes egyik nagy felelősséggel járó akciója az volt, amikor Návon elnökkel Egyiptomban járva, a negyven tagú izraeli küldöttséget koordinálta.

Járkoni Jiszraél ezredes 59 évvel ezelőtt, mint Grünstein Sándor született Beregszászon. Noha már 42 éve él az országban, magyar-zsidónak vallja magát. Erőből elsősorban az elnöki kancellárián álló könyvszekrényre tanuskodik.
GÁLLI G. ERVIN

Ritkán olvasunk jó hazai híreket, de szerencsére a kevés örvedetes hír értékben jóval meghaladja a rosszakat. A közoktatásügyi minisztérium a napokban közölte, hogy az iskolás gyerekek között mintegy 25 ezer magas intelligenciájú siüvlővényt tartanak számon, vagyis olyat, akinek az IQ-ja magasabb, mint 130. Ez azt jelenti, hogy Izraelben hozzávetőlegesen minden negyvenedik iskolás rendkívül adottságokkal rendelkezik.

Összehasonlításként büszkén közlöm, hogy Franciaországban csak minden tízezredik gyerek került be ebbe az örvedetes statisztikába. Ezt állítja Rémy Chauvin professzor, a gyermeklélektan nemzetközi híri francia szakértője, aki könyvet írt a „Csodagyerekek” sorsáról. Szomorú könyvet. Kiderül belőle ugyanis, hogy a zseniális ebadták több mint fele középszerű felnőttként éli le az életét. A szerző az elavult oktatási rendszert vádolja, meg a nemtörődöm társadalmat, amely nem tart igényt a kivételes tehetségek képességeire. Amerikai kollégája, Lewis Termon 40 esztendőn keresztül követte négyezer csodagyermek viselkedését és sorát, s arra a megdölgésre jutott, hogy az esetek többségében a felnöttek nem ismerik fel a rendkívüli gyermekek lehetőségeit. Ezért jórészt elhallódnak. Többesüeknek egész kicsi korukban elmegy a kedvük a zsenialitástól, a szó szoros értelmében kiverik belőlük. Az ilyen gyermekek ugyanis unatkoznak az órákon, rendezavarók, külön kellene foglalkozni velük, de ehhez senki nek sincs ideje, türelme. Könyvebb egy pofonnal fegyverrel tanítani az ebadtát.

Termon a következő igaz történetet meséli el állításai igazolására. Verőfényes délelőtt megrekedt autó vesztéggel az országúton, egy félreeső falu határában. Gazdája, tekintélyes külsejű férfi, gondterhelten hajol a motor fölé. Könyökig masztos és kimondhatatlanul ideges, mert minden igyekezete hiábavaló, kép telen felfedezni a hibát. Rádásul láthatóan sietős a dolga. Talán már el is késett valamely fontos találkozóról. Ekkor érkezik a

helyszínre egy 8-9 évesnek látzó kisfiú. Egy ideig nézi a táncátalan ember erőlködését, majd udvariasan felajánlja szolgálatait. Néhány percig matat a karburátor körül és a motor beindul. Az elképedt és boldog autós fennhangon hálálkodik, de hirtelen félbeszakítja áradozását és szigorúan megkérdi: — Fiaccám, te tulajdonképpen miért nem vagy ilyenkor az iskolában? — Azért, — feleli a gyermek, — mert mára várjuk a tanfelügye 16 látogatását és a tanító bácsi azt mondta, jobb, ha én beteg letlenek.

A történetnek a bizonyításhoz nem tartozó csattanója, hogy a hajbahajtott autós természetesen éppen a tanfelügyelő.

Ha a francia professzor a miénkénél rosszabb átlagát fogadjuk el általánosnak, vagyis ha minden tízezredik ana tekintheti zseniálisnak az ujját elgondolkozva szopogató csemetéjét, akkor igen hozzávetőleges számítás szerint szerte a világon óránként születnek a lángelmék. Ezeknek 54 százaléka felnött korára is megőrzi zsenialitását.

Nem akarom azt mondani, hogy ez egyáltalán nem látszik meg a mai világon. Csak azt, hogy nem látszik meg eléggé. Va létszámilag erősen hiányzik az a másik 46 százalék, amely elkallódt!

Ami pedig bennünket illet, nagy izgalommal várom, hogy felnyíjjon a minisztérium által bejelentett 25 ezer zseniális gyermekünk, és végre kitaláljon valami okosat.

TABÁK LÁSZLÓ

Chug Joci Hungária
JERUZSÁLEM, AGRIPAS 8,
POB. 2154

KÖSZÖNETNYILVÁNTÁS
A Chug vezetősége köszönetet fejezi ki a női szociális bizottság tagjainak és mindazoknak, akik hozzájárultak az ünnepi segélyakció sikeréhez, pénzbeli és ruhanemű adományaikkal, és résztvettek ennek előkészítésében és kiosztásában. Tisztelettel és sálommal
יְבִרְכֶנּוּ חַג הַשְּׂמֵחָה

WIZO * KIRJÁT-ATA
Borochof 25 (62-es autóbussz)
Április 29-én, szerdán délután fél 6 órai kezdett teadélutánjának vendége:
Dr. GUTTMANN GYULA,
a helyi Kupát Cholim főorvosa,
Előadásának tárgya,
A SZIV BETEG.
Háziasszonyok:
BERKOVITS MAGDA
és
SZABÓ PIRI
Költséghozzájárulás: 5.- sekel

UJ KELET
FÜGGETLEN NAPILAP
37770 Tel-Aviv, Hárákevet 52
Tel. 330011

Főszerkesztő:
S. HIMMELFARB

A szerkesztőség nem felel a hirdetések tartalmáért. — Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

1981.IV.24

Erős, vagy gyenge a svéd demokrácia?

AMIÓTA NÉHÁNY CIKKEK megjelent az Uj Keletben, nincs nyugtom a barátaitól. Hogy már megint kellemetlenségekről és visszaélésekről írok! Miért kell mindig olyan eseményekről írnom, amelyek kinosak? Mintha csak kipecézni a dolgokat — mondják. — hogy itt minden rossz! Egyik jó barátom óva intett: ne hogy rosszakat írjak választott hazámról, Svédországról! Mit fognak gondolni az emberek, miféle alak vagyok én, hogy csak a rosszat látom meg és tárom fel. Micsoda hálátlanság!

Hát ez a dolog nem ilyen egyszerű.

Már ott kezdődik, hogy a „mit fognak gondolni az emberek” engem nem tud befolyásolni, ez már régen lejárt dolog. Különösen zsidókkal kapcsolatosan van rossz íze. Nyilván a legtöbben emlékeznek még arra a nem is olyan régen általános felfogásra, hogy a zsidóságnak — beleértve Izráelt is — úgy kell viselkednie, hogy mindenki meg legyen elégedve. Különben „mit fog szólni a világ”? Ez enyhén szólva — bocsánatot kérek, ha valakit megsértettem — egy nagy baromság! Erre nem is szeretnék részletesen kitérni.

Szóval, hogy csak rosszról írok? Most ha rosszmájú lennék, azt mondanám, hogy mit tehetek én arról, hogy csak ilyenek történjenek? Ez persze jól hangzik, de nem igaz. Történnék itt másféle dolgok is, nagyon is pozitívok, de az kit érdekli? Én csak arról írok, ami érdekes.

No de térjünk a tárgyra. Két olyan eset történt, az elmúlt héten, ami kiemelkedik a közönséges hétköznapi események közül.

Az első az — nem fontossági sorrendben — hogy a svéd kormány egyik tagját, Karl Boo kommunális minisztert kidobták egy ugynevezett biliárdszalonból. Nem, dehogyan, dehogyan volt részeg! Csak ellenőrizni akarta a fent említett szórakozóhelyet, mert már több bejelentés érkezett, hogy a tanulóifjúság látogatja, még tanítási idő alatt is. Persze ez nem valami alkalmas hely erre a célra. Nemcsak biliárdasztalok és ugynevezett flipperautomaták, játékautomaták vannak, hanem hazárdjáték is folyik a termekben. Ezt szeretne volna a miniszter ellenőrizni, meg hogy igazak-e például azok a bejelentések, amelyek mostanában sürin érkeznek a hatóságokhoz, nemcsak a szülőktől, hanem a tanároktól is, amelyek szerint 11—12 éves gyerekek is járnak oda, holott 15 éven alul be sem szabad engedni őket a helyiségbe. Ezek a kérdések azért fontosak, mert ő éppen egy olyan törvényjavaslat előkészítésén dolgozik, amely lehetővé tenné a hatóságoknak az ilyen helyek rendszeres ellenőrzését.

A miniszter nem egyedül, titokban és ingoknitóban ment, hanem hivatalosan jelent meg, de látogatását nem jelentette be előre. Vele volt a stockholmi szociális főváros igazgatója és néhány újságíró is.

A kis csoport belépett a Biliards Pool Room nevű helyiségbe, ahová természetesen az megy be, akinek éppen kedve van. Nyilvános helyiség, mint bármilyen tizlet vagy vendéglő. Feltűnést keltettek, mert ilyen jófűsült polgári kinézésű felnőttek nem igen járnak ezekre a helyekre, inkább főleg fiatalok. De azt persze senki nem sejtette, hogy egy miniszter is van közöttük! Ha a miniszter elnök vagy a külügyminiszter lett volna, az más, de a kommunális

miniszter ritkán szerepel a tévében, őt nem sokan ismerik.

Szóval beléptek és míg a miniszter beszélgetésbe kezdett néhány ott szórakozó fiatalal, a csoport néhány tagja fényképezéshez látott.

A következő pillanatban egy sötét hajú, külföldinek kinéző fiatalember jelent meg, fenyegetően közeledve és már messziről kiabálva, hogy nem szabad fényképezni! Egyidejűleg a háttérből két marcona alak is előkerült, akik kifelé kezdtek lökdösmölni a csoport tagjait. Az így keletkezett tumultusban a miniszternek sikerült az utcára kimenekülnie, mialatt odabent szabályos verekedés kezdődött. Egyik újságírónak összetörték a kameráját, egy másiknak pedig valószínűleg a szemüvegét, mert többször lehetett hallani a kétségbeesett kiáltását: „Vigyázat! Szemüveg! Jaj a szemüvegem!” Közben a rendőrség is kijött, érdekes kis esemény volt. Mindezt a saját szememmel láttam a tévében. Már mint magát az eseményt. Ugyan is a tévétől is kint voltak, együtt a miniszterrel. A biliárdszalon tulajdonosa is és a két marcona is bevándorlók voltak. Fiatal, jól megtermett, valóban marcona alakok. Afféle bandita - kinézésűek. Tulajdonképpen nagyon sajnálatos eset, mert a svéd kormány és a hatóságok valóban komoly erőfeszítéseket tesznek, hogy az egyre jobban terjedő idegengyűlölettel szembeszálljanak. Felvilágosítással, propagandával, közös műsoros rendezvényekkel és egybeállással. Nem használnak az úgynevezett, ha a svéd polgárok vacsora után, a tévé-hírekben olyan helyszíni

közvetítést kapnak, hogy egy sötét hajú külföldi — a svéd mint ismeretes, legtöbbször világos hajúak — szóval a külföldi kinézésű fenyegetően közeledik a kamera felé, miközben tört svéd nyelven kiabál, kidobással fenyegeti a minisztert és a kísérőkkel verekedni kezd.

Másnap meginterjuválták a minisztert, aki akkor már a parlamentben is emelte az esetet és nagyon elégedettnek látszott. Ez után az eset után — mondta — könnyen meggyőzi a képviselőket az új törvény szükségességéről.

Az igazi bűnös — szerintem — ez esetben is a túlságosan korlátlan szabadság. Függetlenül attól ugyanis, hogy egy ilyen üzletteltség nyilvános helynek minősül, a svéd törvények értelmében a tulajdonosnak joga van megváltogatni, hogy kit enged be. Vagy is bárkitől megtagadhatja a belépést. Igaz, hogy a rendőrség jogi szakértője úgy nyilatkozott, hogy csak abban az esetben, ha az illető rend- vagy csendháborító módon viselkedik, ittas állapotban van, vagy valami hasonló. De persze ez már szubjektív megítélés alá esik, ami azt jelenti, hogy vita tárgyát képezheti, hogy ki mit tart csend- vagy rendháborításnak.

A másik eset amiről írni szeretnék — enyhén szólva — különös kis história.

Egy dél-svédországi városka — Vaxjö, 37.000 lakossal — egész olajraktárral, 40.000 köbméter olaj, egy bomba- és tűzbiztos helyi raktárból titkosított körülmények között, nyomtalanul eltűnt.

Ez a mennyiség az egész város energiaszükségletét egy teljes évig fedezi. Értéke 40 millió svéd korona, azaz — hogy az izraeli olvasók könnyebben érzékeljék, — körülbelül 9 millió dollár! A nyomozás során kiderült, hogy az olajat Vaxjö város energia-vállalatának helyettes vezérigazgatója kölcsönadta egy külföldi cégnek. Ez még tavaly októberben történt azzal, hogy a külföldi vállalat az olajat 3 hónappal később, tehát legkésőbb december 31-én az utolsó cseppig visszaadja, azonkívül 80.000 dollárt fizet a „szívesség”-ért. Hogy ezt az összeget a vezérigazgató-helyettes ur a saját zsebébe gondolta vagy a vállalat részére, az sohasem derült ki, mert odáig nem jutottak. Sem az olajat nem adták vissza, sem a szívesség-pénzt nem fizették ki. Most, miután már hat hónap is eltelt, és senki nem jelentkezett, kitért a botrány. Kinos és hihetetlen dolgok derültek ki. Az olajat tavaly ősszel egy Petroch Ltd. nevű svájci (bázei) vállalat kérte „kölcsön” és vitette el. Igaz ugyan, hogy — amint most ez is napvilágra jutott — nem messzire, csak egy másik svéd városba, ahol azonnal eladták borsos áron. A kölcsönzésről sem szerződés, sem egyéb írás nincs, nem is volt. Amit találtak, az egy telex-közlemény Svájból, ugyanis — elképzelhető — az egész „üzlet”-et telexen keresztül kötötték meg. Ezek után megindult a lázas kutatás a svájci cég előkerítésére. Hamarosan kiderült, hogy igaz ugyan, hogy egy ilyen nevű céget bejegyeztettek a svájci cégjegyzékbe mint ujonnan alakult olaj-

vállalatot 11.000 dollár alaptőkével, de csak 3 héttel a vaxjöi olajkölcsönzés előtt, ami elég gyanús dolog. Arról nem is beszélve, hogy 11.000 dollár alaptőke milliós üzletek lebonyolításához egészen neveltség. De ezen sem tudtak sokáig elmélkedni, ugyanis az olajvállalatot nem találták meg. Mintha a föld nyelte volna el. Címe nem volt, csak a neve és egy postafiók-szám.

További kutatások eredménye: a bázei telefonközpont közlése szerint a Petroch Ltd. által megadott telefonszám nem létezik, azonkívül nekik ilyen nevű előfizetőjük nincs és soha nem is volt.

A helyettes vezérigazgatóról közben — egyébként Ingemar Wensfelt a neve — kiderült, hogy büntetett előéletű. A 70-es évek közepén csalásért ítélték el, mert különféle visszaéléseket követett el, többek között 4.500 dollár értékben megkárosította akkori munkaadóját, Vaxjö városát! Akkor ugyanis a városi elektromos műveknek volt a főnöke! Megáll az ember esze! Hogy hogyan lett belőle később a néhány évvel ezelőtti alakult energia-vállalat helyettes vezérigazgatója, az egyelőre rejtély.

Közben, míg a keresgélés Svájcban folyt, otthon, Vaxjöben összehívták az energia-vállalat vezetőit. A helyettes vezérigazgató nem jelent meg, maga helyett csak egy rövid közleményt küldött: „Állásomról azonnali hatállyal lemondok!” A vezetőség ezt elfogadta, de az ülés így természetesen eredménytelenül végződött Wensfelt lett volna az

egyedüli, aki valamiféle felvilágosítással vagy magyarázattal tudott volna szolgálni. Ő viszont nem volt jelen. Az ülés után a jelenlévő számos újságíró közül többen fel akarták keresni a volt vezérigazgató-helyettes villájában, de hiába csengettek, senki nem nyitott ajtót.

A vaxjöi közönség nem tudja, hogy sirjon-e, vagy nevesen az ügyön. Az újságok Wensfeltet mint svéd olaj-herceget emlegetik, ami ugyan mulatságos, de az már sokkal kevésbé mulatságos, hogy minden az ő zsebébe megy. Ha az olaj nem kerül meg, akkor Vaxjö város adófizető polgárai fogják a kárt megtéríteni, mégpedig az adók erőteljes fel-emelése útján.

A volt vezérigazgató-helyettes ur pedig megsértődött, hogy őt ne piszkálják! Állásáról lemondott, nem akar senkivel beszélni, nem nyit ajtót senkinek.

Érdekes volna tudni, hogy vajon tisztában van-e azzal, hogy a világ nagyobbik részében ezért az ügyért sok-sok évi börtönt kapna, nem egy országban pedig minden további nélkül kivégeznék!

Svédországban a hatóságok — legalábbis egyelőre — nem hogy ki sem hallgatták, még csak nem is érdeklődtek utána.

Nem tudom eldönteni: mit bizonyít e fenti két eset? Gyengesége ez vagy erőssége a svéd demokráciának?

Stockholm, 1981. április.

SVÉD FERENC

A Washington Post visszaadta a Pulitzer-díjat

KIDERÜLT, HOGY A DÍJNYERTES RIPIORT „KACSA” VOLT

A Washington Post közölte a Pulitzer-díj bizottságával, hogy nem veszi át a díjat, melyet néhány nappal ezelőtt ítéltek meg számára, mert a „díjnyertes riport egyes részei csak az újságíró fantáziájának szüleményei”.

A Washington Post és riporter nője, Jeanette Cook egy 8 éves heroin-élvező kislányról szóló riportért kapta a díjat.

Az újságíró azt írta, hogy saját szemével látta, amikor a „Jimmy” nevű kislány heroinot feces kendez testébe. A riport, amely tavaly jelent meg, nagy vihart keltett Washingtonban és a polgármester utasította a rendőrséget, valamint a város szociális osztályát, hogy kerítsék elő a gyermeket.

Miután „Jimmy” napokon át tartó keresés után sem került elő, kételyek merültek fel a riport hitelességét illetően. A washingtoni rendőrfőkapitány is csatlakozott azokhoz, akik kétségbe vonták a riport hitelességét.

Amikor, néhány nappal ezelőtt, közölte a Pulitzer-díj bizottsága, hogy ennek a riportnak ítélte oda a díjat, egyre több olyan információ érkezett a szerkesztőségbe, amely meggingatta a riport hitelességét.

John Ald Graham, a Washington Post kiadója, sajtófogadáson jelentette be, hogy a lap szerkesztői vizsgálatot indítottak az ügyben és a riporternő végül beismerte, hogy „a riport jelentős részei fantázia szüleménye”.

A 26 éves Jeanette Cook bejelentette, hogy megvált a lap-

KÖTETLENÜL
KÖTETLENÜL
..EURÓPÁBAN

„KOPEL”, A LEGNAGYOBB IZRAELI UTAZÁSI VÁLLALAT MEGHÍVJA, NÉZZE MEG EURÓPÁT, AHOGYAN ÖN AKARJA. REPÜLJÖN EURÓPÁBA. JÁRJA BE KEDVE SZERINT BÉRELT AUTÓN (KILOMÉTER KORLÁTOZÁS NÉLKÜL)

A „KOPEL” „TUSZ VÖSZK” TERVE KERETÉBEN 445\$-TÓL, INKL. REPÜLŐJEGY ÉS CSATOLT JÁRMŰ KÉT HETRE

100\$ MEGTAKARÍTÁS SZEMÉLYENKÉNT EBBEN A KÜLÖNLEGES TERVEN!

RESZLETEK ÉS FELÍRATKOZÁS AZ ÖN UTAZÁSI ÜGYNÖKÉNÉL

KÖZPONTI IRODA: TEL-AVIV, FRISCHMAN 14, TELEFON 246121
A NAGYVILÁGBA UTAZZON A NAGYOKKAL — KOPEL

Szenes Erzsé emléke áldás

„De leszáltni a mélyre senki sem fog velem.”
(Szenes Erzsé: Operáció előtt)

Nem ismerem az irástudók cé-
nében hozzá hasonlót. Nincs má-
sa a poéták között, akik a maguk
saját nehézkedési törvényei sze-
rint keringő világ egyetemét épít-
ve, önmagukat állítják ennek az
univerzumnak a közepébe. Szenes
Erzsé sem Napnak, sem Sarkcsill-
agnak nem mondotta magát, in-
kább volt ő csillagász, aki magát
is megmutatta, de a legsziveseb-
ben az egész mennybolgot, ked-
vene égitestjeit mutogatta volna,
s épp e szerénysége izította
fénylőre versei anyagát.

Éveken át küldözte levélkét
a szerkesztőségnek, fiókomban
itt az irattartója, száznál is több
üzenet, de alig egy negyede az ő
verse, cikke, fordítása. Az anyag
háromnegyede más költők, írók
közlésre javasolt munkája: hol
Bródy László vagy Falu Tamás
egy-egy néki tetsző versét kom-
mendálta, hol Molnár Ferenc egy
zsidóvonalozás irását, máskor
Else Lasker Schülert, Szenes Cha-
nut, Munkácsi Noémít és Nelly
Sachsot. De a legsűrűbben Herzl
írásait küldözte. Heltait is
azért, mert Herzlről tett vallo-
mást: a Nyugat sok magyar zsi-
dó tollforgatója között ő volt az,
akít nem számazása, hanem he-
ves érdeklődése és azonosulása
jogán nevezhetünk magyar-zsidó
alkotónak. Küldeményeinek tanu-
sága szerint pedig nem csak olva-
sói irónak, de kínálgatónak, verbu-
válnak, kóstolgotónak nevezték
nem, aki mindig azt portálta, ami
a nehéz magyar-zsidó sorsról
szól.

Komlós Aladár figyelt fel arra,
hogy verseihez Szenes Erzsének
nincs szüksége a rim csemettyü-
jére, a megszokott ritmus-képle-
tek hintájára sem, versei mégis
zeneként csengenek és a gondolat
ritmus ütemére lengenek, akár
Dávid zsoltárai. Arra is, hogy
bár e kettős béklyót elvetette,
sose tévedt a kifejlődése korában
virágzó izmusok alaktalan fékte-
lenségébe, még kevésbé azok ért-
hetetlenségébe. Végtelen egysze-
ruság, világosság, nyíltság teszi
minden sorát örökössé, ezért nem
kellett soha saját verseit kom-
mendálnia, olvastatták azok ma-
gukat, mert a szerelem, a bánat,
a magány érzelmeit fűzte gyönyör-
sorrá, ami odaillik minden szen-
vedő lélek nyakába, s melyik nem

az? E lelkek nevében és helyett
perlekedett ő az Urral, de perle-
szavában is mélységes hittel: „Mi-
nek és miért, ha én nem látha-
tom... Ha nem láthatom a Te
arcod fényét mindenem, kalász ki-
szökkenésében, az anyám szemé-
ben, a boldogok ujjongásában, a
nyomorodottak Téged hívásá-
ban?” — Idős korára nagyon
megromlott a látása.

A költészetben nehéz a tartal-
mat a formától különválasztani,
hiszen egyikük teremti meg a más-
ikat. Bizonyára családai és ke-
serőségei azok, amelyek elutasít-
ják a rim játékoságát, hivatkozá-
sát. Mert lám, amikor nagyrit-
kán kedve kerekedett, úgy ját-
szott a rimmal és ritmussal, mint
a virtuózok. A többi közt „Játé-
kos természetrajz” című, a páva
szemről szóló verse bizonyítja az
iátszi formájában, táncos ütemé-
ben: aztán mégiscsak betolakszik
a verse a szeneserzséi minden-
kit-sajnálát: „Olvan szegény,
olyan árva — Mint a félcipőcske
— Melynek elveszett a párja.”

Hadd iktassuk ide művei jegy-
zőkét: Selymgombolyag (Ver-
sek, Kassa, 1924); Fehér kendő
(Versek, 1928); Szerelmet és ha-
lált énekelek (Versek, 1936);
Nyártól-nyárig (Kisregény,
1943); Van hazám (Emlékezők,
Tel Aviv, 1956, héberül Ekednél,
Keszt Itamar héber fordításá-
ban); Selymgombolyag (Lirai
jegyzetek, Budapest, 1964) és
Füst Milánról, Ignotusról, Radnó-
tiról és Görög Ilonáról szóló ta-
nulmányait, amelyek a Nyugat-
ban, illetve a Szép Szóban jelen-
tek meg. Cikkeinek és novellái-
nak számai láttak lapokban és fo-
lyóiratokban napvilágot.

„Skizofrén” című verse így in-
dul: „Már többen vannak odaát
— Mint a földön idelelem... —
Testvérem, szeretóm, kedvesem.”
Hosszas, baráti szívét elszorító
szenvedés után most követte
őket. Életműve már rég márvány-
ba véste a nevet. Emlékeztünk
ben egybefolyik drága, bájos, sze-
retetteljes alakja a művel, mely
ő őly tökéletesen kifejezve, min-
den magányos ember panaszát is
elmondja. szükszavuan tömérde-
ket mondva, áttetszőségével a csil-
lagok messzeségébe mutatva.
Nem kell azt kívánni, hogy emlé-
kezete áldott legyen, mert műve,
e minden árvához, elhagyatott-
hoz, élettől megcsalattathoz szó-
ló mű felold és megvált, maga az
áldás.

GRÉDA JÓZSEF

A KÖLTŐNŐ HALÁLA

Milyen könnyű a szívem,
minden bánatom a földön maradt,
— jajongás, sírás meg ne akasszon —
súlytalanabban szállok, mint a madarak,
súlytalanabban mint levált rózsaszirm,
melyet a légben fujdogáló szellő sodor
s eltűnök mint a felhő,
mely az imént az égen
szemem előtt haladt.
Nem egyedül szállok,
rajban nyomon követnek verseim
s mire felérünk a mennybe,
körülttem kuksolnak újból énekelve,
mint Isten körül
az angyalok.

MAGAM SEM ÉRTEM...

Magam sem értem, hogy történhetett.
Több mint húsz évet éltem
és nem vettem példát a virágoktól,
kik szép fejük engedelmesen hajtják le annak kezébe,
aki értük nyul.
És a búzakalászköztől sem,
kik érett, koronás fejük nyugodtan hajtják meg a sarló előtt
mert tudják a rendeltetésüik.
Csak a csillagokat néztem,
kik gögösen érintetlen fénylenek az égen
külön-külön
és ha lehullnak
nem teljeseidük, haláruk az.
A csillagokat néztem
s úgy maradtam itt,
mint egy csillag,
magányosan.

ÖTVEN ÉVEL EZELETT HUNYT EL Ráchel, a magány költőasszonya

Amikor nagyon korán, alig 41
éves korában elhunyt, barátai da-
tolyapálma ligetét akarták ültet-
ni emlékére, az ő oly hön szre-
zett Kineretje partján. A bibliai
idők fája és gyümölcse ez, sűrűn
szerepel Ráchel verseiben, hiszen
költői álmaiban bibliai nőalakok
hangján szólt és úgy érezte ma-
gát otthon az ősi tájakon, mintha
soha el se vetődött volna innen.
Valójában azonban mégis elve-
tődöttünk, hosszú távollétünk alatt
pedig a tejjel-mézrel folyó ország
nagy része sivataggá lett: a többi
között teljesen kivészett a datolya-
pálma is. A néhai Ben-Cion Jisz-
raéli, barátja és a Kineret-kibuc
egyik megalapítója vállalta a
nem veszélytelen küldetést: áru-
hában lopódzott be az ellenséges
Irákba (akkor még Mezopotámiá-
nak hívták) és kockázatos kalan-
dok árán hozta haza a pálma-cse-
metéket. Ahol ma Izraelben dato-
lyapálmák ágai bökölnek a szél-
ben, Ráchel üzen velük.

Szárátovban született 1890-
ben, később a Blaustein család
sok nagytehetségű gyermekeivel
Poltavába költözött, Ráchel ott
kezdett iskolába járni: ezt a zsi-
dó iskolát A. M. Borochov, a szo-
cialista cionizmus megalapítója-
nak édesapja vezette. Majd az
orosz gimnázium legkiválóbb nő-
vendéke lett, s ekkortájt ismer-
kedett meg a cioni gondolattal:
Jákob bátyja hamarosan alijjá-
zott is. Tel Avivban ő alapította
meg a héber kultúrélet egyik el-
ső bástyáját, a Népházat.

Ráchel aztán Kievvben tanult
festészetet, 1909-ben pedig zong-
oraművész nőhugával együtt alij-
jázott maga is. Vidám, üde, bájos

teremtés volt, szem-szív öreme.

A héber első csöppjeit a legtiszt-
tább forrásból szürsölgette: egy
óvodában, a kicsik ajkáról leste
el az első szavakat, a megújult
nyelv muzsikáját, majd magán-
szorgalomból tökéletesítette tu-
dását. Rajzolgatott, s közben ár-
ról álmodozott, hogy földműves
legyen, noha akkor ezt még kevés
ereci zsidólány tette meg, nem
volt itt még elég becsülete a mun-
kának. Ráchel elsőként lépett be
a Kineretnél leányok számára ala-
pított első mezőgazdasági iskolá-
ba. 1913-ban Toulouseba ment a
mezőgazdasági fakultásra, de köz-
ben kitört a világháború, s ő ta-
nulmányai végeztével nem jöhe-
tett haza, Orszországba ment,
menekültek gyermekei nevelésé-
vel foglalkozott. Nehéz évek, for-
radalom, éhség évei: mire 1919-
ben a Ruszálnal, a legelső ide-
tartó hajóval hazatérhetett, tüde-
jét már megtámadta a tüdővész-
gyilkos, annakidején gyógyítha-
talan kórja.

Festő készült tehát lenni, ké-
sőbb szobrász, mindvégig paraszt
— költővé akaratlanul, szinte ön-
tudatlanul lett, s ezek lettek lant-
jainak hurjai: a betegség okozta
bánat és magány, akkor még oly
szegény hazája tájainak szerete-
te, érzelmi kötődése a Bibliához
és népéhez. Költészetétől távol
áll a tudatosság, ezért a mester-
kétség is: halk, természetes, sze-
rény, kristálytisza hangja, ere-
deti, megkapó képei, gondolatai
révén vált a héber költészet ked-
velőinek szeretett, sűrűn forga-
tott, a kis jisivuban mindenütt idé-
zett poétájává. Az marad az utó-
kor számára is. A. B. ÁR-NIV

AZ ÖRÖMHÍR NAPJA

A kapu előtt pedig állott négy bélpoklos
férfi és mondá egyik a másinak: Ez a
nap az örömhír napja. (Királyok II.7)

Nyögte vala egykor Somron a szírt,
de a vad had hirtelen eltűnt
és négy bélpoklos hozta meg a hírt:
„Fut a szír! Megmenekültünk!”

Nyögi az ostromot most is a hon,
gyötörődik éhen az ország,
de a legmegváltóbb hírt sem akarom,
ha bélpoklos emberek hozzák!

Csak a tiszták tette, tiszták híre kell,
ők váltanak meg! De ha mégse,
akkor az ostrom tüzeben esem el,
nem várok hír-hírdetésre.

HAZÁM

Nem énekeltem rólad
dicsőeneket, hazám, és
nem vívtam érted hősként
áldás csatát;
csak néhány fát ültettem
a Jordán csöndes partján
s kikapostam egy ösvényt
a réten át.

Bizony, hazám, szegényes,
tudom, anyám, maréknyi
lisztáldozat csupán a
leányodé;
ha örömdől kiáltom,
avagy nagy szegénységed
siratom négy falam közt —
meghallod-e? (Gréda József fordításai)

EGYMÁS KÖZÖTT

★ SZEMÉLYI HIREK ★

- Benedek Pál, lapunk belső munkatársa a héten — családi látogatásra — Budapestre utazott
- Sugár Pál kamaranékes (Budapest — Bécs) rövid látogatásra ismét Izraelbe érkezett.
- Vlad Magyar Tivadár (Temesvár — Bukarest), volt román művelődésügyi miniszterhelyettes izraeli látogatásra érkezett és itteni címe: Kleinmann Mená-
- chem Natanja. R. Kaplanszki 7 — tel. 053-30117.
- A baráti kör tagjai és a jeruzsálemi magyar-zsidó közéleti vezetők szeretettel gratuláltak Lovas Lajosnak, a HOH sok évig volt titkárnak 80-ik születésnapja alkalmából.
- Jókivánságokkal vették körül Kirját Bialkban az Ujpestről érkezett Beér Ernőt, aki sikeres szemtműtét után felépült.

★ KÖZÉLETI HIREK ★

FONTOS AKCIÓN

A Bét Hátfucot égisze alatt megrendezésre kerülő magyar-zsidó emlékkiállítás szervező bizottsága ezton ismételtlen felkéri a magyar jisiv tagjait, hogy mielőbb fizessék be adományukat a kiállítás anyagi alapjának megteremtésére.

Az adományok a HOH szervezetek útján juttathatók el, de közöljük a központi bankszámlát is: Bank Hámiz-ráchi, Tel Aviv, Bét El-Ál, Ben Jehuda 42. — a számlaszám: 168/960.

A szervező bizottság arra kéri a magyar-zsidó szervezeteket és a magyar jisiv minden tagját, vegye fontoló-ra, eleget tett-e a lelkiismereti kötelességének és befizette-e azt az összeget, mely arányban áll anyagi lehetőségeivel. Aki a lehetőségein felül veszi ki részét az adakozásból, az maradéktalanul teljesíti kötelességét, mert hozzásegíti a bizottságot, hogy valóban méltó keretek között rendezze meg az emlékkiállítást.

Az anyag gyűjtése, a kiállítás kereteinek kialakítása már megindult. A bizottság a szervező-munka fázisairól időről időre tájékoztatja a közönséget.

NEW-YORKI LEVÉL

Alfonse D. Amato, New York állam republikánus szenátora közölte, hogy a norvég parlament Eli Wieselt ajánlotta az idei béke Nobel díjra. Humanista tevékenységét, az emberi jogok érvényesítése érdekében kifejtett erőfeszítését akarja méltánni ezzel a parlament, s ki akarja fejezni elismerését a világszerte ismert nagyhatású művek alkotója iránt.

Villásreggelit rendezett a Bné Cion szervezet Manhattan tartománya az izraeli Kölesönkö-tvény-akció megnyitása alkalmából. Ebből az alkalomból a legtevékenyebbek „Az év embere”, illetve „Az év asszonya” kitüntetést kapták. Farkas Erzsébet (Kisvárdai), Kovács Éva (Budapest), Adler Avrahám (Munkács), Landa Jenő és Tehel Ferenc (Nagyvárad), Bistritzer Henry (Técső), Berkowitz Joan (Nagyszőlős), Oberlander Martin (Beregcsász), Alexander Katherine (Kassa), Zahava Michelson (Izrael chapter), Kaufmann Henry (Máramarossziget), Feuerstein Magda (Transylvania chapter), Bauer Livia (Dimona chapter), Newman Andrei (Jókai chapter), Friedl Kati (Eger), Weitzen Ida (UHJA), és Pollatsik Lici (Nyiregyháza) kapott kitüntetést.

A Magyar Zsidó Világszövetség amerikai tagozata fogadást adott Braham Randolph professzor tiszteletére a new-yorki Abbey Victoria hotel különtermében két-kötetes történelmi munkája megjelenésének alkalmából. Roth Carole, a női tagozat elnöknője mondott bevezetőt, majd dr. Schneider Arthur főrabbi, a Zsidó Világkongresszus amerikai tagozatának elnöke, dr. Handel Sámuel egyetemi tanár, Paul Safró, a Bné Cion orsz. elnöke, Berger Mihály, a MZVSZ amerikai szervezetének elnöke, Marcel Sandés (Seinfeld) igazgatósági társelnök, dr. Farkas Ervin, ügyv. alelnök, Marc Alan Siegel, New York állam kongresszusának tagja, mondott köszöntő beszédet. A fogadáson átnyújtották az ünnepeltnek Braham professzornak Pearl Amsel szobrászművésznek a véskorszak áldozatai emlékére faragott szobrát. A fogadás művészi műsorában Hont Mihály operanékes szerepelt. Zorády Zoltán kísérte zongorán.

● Hétfő délután eltemették Jeruzsálemben Szenes Erzsé irónót. A temetésen — tekintettel a fél ünnepre — gyászbeszédet nem hangoztattak el.

● Az ókori és ujkori Egyiptomról tartott előadást értelmiségi körben Zeév Ertel, aki ezuttal is figyelmet keltett magvas mondanivalójával.

● Nagysikerű éleűjság volt a haifai WIZO-ban. Eichler Chava és Dick Edit adott elő. Bevezetőt Halász Éva mondott. Bornstein Lili, Galanda Lenke, Halász Éva, Messinger Judit és Rákách Judit volt a háziasszony.

● A HOH haifai szervezetében sikeres és nagy érdeklődéssel kísért szimpózium volt arról a kérdérről, hogy eleget tett-e a cionista mozgalom az arabok meggyőzése érdekében a cionizmus igazságáról. Dr. Harel Jechák főorvos, Rössel Mordecháj újságíró és Reich Géza mérnök adott elő. Dr. Deutsch Ferenc, a HOH elnöke vezette le a vitát. Hammer Mirjam, Boros Blanka, Grosz Karola, Grünwald Dóra, Klein Rázi, Schwarz Biri, Sámuel Piroksa és Izrael Frida volt a háziasszony.

● A HOH haifai szervezetének szociális bizottsága az idén is megrendezte hagyományos pészah segélyakcióját, amelynek során 23 család részesült 1500—2000 font összegű támogatásban.

● A Bné Brit rend telavivi Nordau páholyában Schönberger László mérnök tartott előadást az elektronika fejlődésének történetéről. A feltett kérdések megválaszolásá után Jakobovics Béla elnök köszönte meg az előadást.

● Dr. Szász Méir, a tengerésziskola tanára tartott előadást Akkón, az Idősebbek klubja közönsége előtt. A megjelentek Varga Erzsébetet ünnepelték — 80. születésnapján. Vidor Imre festőművész diplomát készített a számára, köszöntőt Glückmann Irén elnöknő mondott. Ejlón Avrahám az Uj Kelet első, erdélyi korszakáról, és dr. Marton Ernő életművéről tartott előadást.

● A Bné Brit rend jeruzsálemi Jesújáhu Press páholyának növe-
ri köre sikeres teadélutánt ren-
dezett. Dr. Berg József főrabbi
adott elő. Braun László vezette
be. Keret Miron harmonikamű-
vész szerepelt sikerrel az est má-
sodik részében. Ehrenfeld Rózi,
Geiringer Ella, Gömöri Nelli, Kör-
ner Manyi és Weinberger Józsa
volt a háziasszony.

Magyarország és a zsidók

1920—1943

CIMŰ KÖNYVÉNEK MEGJELENÉSE ALKALMÁBÓL

Írta: **BENEDEK PÁL**

A váci származású Katzburg professzor 1934 óta él az országban. Tíz éve professzor a Bar Ilán egyetemen — egy ideig dékán is volt a bölcsészkaron —, nemzetközi híré történész, a véskorszak és a megelőző évtizedek eseményeinek kutatója.

A NAGYVILÁG SZÁMÁRA

Ezekben a napokban hagyja el a sajtót Katzburg professzor legújabb, angol nyelven írott köny-

KATZBURG PROFESSZOR
Mi volt a numerus clausus háttere?

ve. (Hungary and the Jews 1920—1943), amelynek előkészítésén és megírásán négy évig dolgozott.

Miért angolul jelent meg a könyv? Katzburg professzor mérlegelése nagyon logikusnak tűnik. A nagyvilág, a nyugati félteke történész-kutatói nem elemzték a tárgyidőszakot, tehát a két világháború közötti magyar történelmet zsidó szempontból. Ezért tárta elébünk a munkáját. A könyv héber változata is meg jelenik rövidesen, de nem fordítás lesz, hanem a mű átdolgozott változata. A héber közönségnek készülő variáns bemutatja ugyan a zsidó szervezetek és intézmények működését is. Olyan vonatkozásokat tárgyal részletesen, amelyekre a most megjelent angol nyelvű könyvben csak utalás történik.

Katzburg professzor a Horthy-rendszer kialakulása és a Bethlen-korszak — a konszolidáció — politikai viszonyainak elemzésétől eljut a véskorszak küszöbéig. Rámutat, hogy a zsidó-ellenes intézkedések mozgató rugója nem csak az elvi alapokon nyugvó, vagyis ideológiai antiszemitizmus volt, hanem az a felismerés, hogy a magyar középosztály gyermekeinek érvényesülését akadályozták a zsidó fiatalok, s így került sor a számarányuk korlátozására, a numerus clausus gyakorlatának érvényesítésére az egyetemen.

TELEKI ELZÁRKÓZOTT

Könyvében részletesen megvilágítja ezen jogfosztó törvény megalkotásának politikai és társadalmi hátterét.

Rámutat, hogy a magyar-zsidóság akkori vezetőinek Teleki Pál kormányra kerüléséig mindig volt egyenes kapcsolata a kabinet egyik, vagy másik tagjához, akiknek segítségével volt némi lehetőségük a folyamatok befolyásolására. Lázár Andort és

nak. Katzburg professzor hajlik arra, hogy bizonyos keretek között hitelt adjon ezen állításnak. Az első és második zsidótörvény még nem vitatja el a zsidók jogát az élethez. Csak egyre nehezebb lett az élet.

A KIVÁNDORLÁS SZORGALMAZÁSA

Az sem kerülte el a figyelmét, hogy a zsidótörvény utalást tartalmaz a kivándorlás szorgalmazására. Néhány ezer zsidó el is hagyta ezen az alapon Magyarországot. A nyugati világ persze nem mutatott komoly érdeklődést a magyar-zsidóság iránt — a nemzetközi zsidó intézmények, illetve szervek sem —, mert ugyanebben az időben a német és ausztriai zsidóság összehasonlíthatatlanul nagyobb veszélyben volt.

Horthy Miklós személyével és értékelésével kapcsolatban megállapítja a szerző, hogy a fővezérsége periódusát jellemző kilengések után inkább a liberális megoldások felé hajlott, de a politikai határozatok meghozatalára nem volt lényeges befolyása. A politikusok határoztak zsidó ügyekben is, nem a kormányzó.

A könyv lényegéhez tartozik, hogy bemutatja a politikai gépezet rugózásának rendszerét a Horthy-korszakban. A politikai pártokat, azok erőviszonyait, a lényeges határozatok elfogadásának mechanizmusát. Darányiról, Kállay Miklósról, Eckhardt Tiborról, Gömbösről és a kor megannyi politikusáról kap az olvasó magvas jellemzést és újabb kules birtokába jutunk, hogy ki nyithassunk egy zárat, amely mögött feltárul a két háború közötti Magyarország politikai életének titka.

Katzburg professzor könyve a Bar Ilán egyetem kiadójának gondozásában jelent meg. Címlapját, amelyben a régi Magyarország címere és a Mágén Dávid egymásra kopirozva látható — Cvi Narkisz rajzolta.

Eliezer Steinberg, a nagy fabulista emlékére

Írta: **RÖSSEL MORDECHAJ**

A fabula, a példázat a legősibb irodalmi műfajok egyike. Azokban az időkben keletkezett, amikor a despota uralkodók béklyóba verték a gondoltszabadságot és a szárnyaló, határokat nem ismerő emberi elme módot keresett a megnyilatkozásra. E célból szólaltatták meg az állatokat, és állat-mesék alakjában mondták el az emberről és a társadalomról mindazt, amit kendőzetlenül nem mondhattak el. Ezért a fabulista szatirikus, társadalomjavító és közíró egy személyben, akinek tollát magashevívelű igazságkeresés vezeti.

A zsidóságnál előszeretettel kultivált irodalmi zsáner volt már a biblikus időkben, tehát három-ezeröttszáz évvel ezelőtt, annak nyomán pedig átvette a Talmud és a Midrás is. A zsidóságnál a példázatnak elsősorban tanító, nevelő jellege volt, nem pedig ki nem mondható igazságok álcázása.

Ha erről az irodalmi műfajról beszélnek, mindenki, szinte ösztönyszerűen a közismert klasszikusokra: Esopusra, La Fontainre és Krilovra gondol. Kevesen ismerik az egyik legnagyobb fabulistát, a törpe növésű besszarábiai zsidó tanítót, Eliezer Steinbergot.

A legsötétebb cári diktatúra idején, 1880-ban, száz esztendővel ezelőtt született. Az oroszországi zsidóüldözések s a legminimálisabb szabadságok korlátozása határozták meg Steinberg irodalmi és világnézetét. Eleme iskolai tanító volt és ebben a körben alakult ki mérhetetlen szeretete a gyerekek iránt. Amikor ünnepek alkalmával gyerekcsoport élén végigvonult Csernovitz zsidó lakta utcáin, csak nehezen lehetett megkülönböztetni a tanítót a tanítványoktól: sok alsó osztályos tanítványa magasabb volt nála. Ennek a kis formájú embernek a fele fejből állott, a fej fele pedig homlok

volt, amely mögött hatalmas és merész gondolatok lakoztak. Élete hányatott volt. Csernovitzból kivándorolt Argentínába, ahol nagy zsidó kolónia élt. Ezek hajlandók voltak bearanyozni a költő életét, de néhány évi ottlét után — klimatikus nehézségek miatt — kénytelen volt visszavándorolni Romániába. Röviddel visszavándorlása után megbetegedett, és fiatalon, alig 52 éves korában meghalt.

A hitközség Szentegylete díszsírhelyet szavazott meg a szerény tanítónak, amire nem volt példa a hitközségek életében. Mégsem a kapacitásoknak kijáró helyen temették el. Halála előtt meghagyta barátainak, hogy a gyerekek számára fenntartott parcellában helyezték örök nyugalomra. A temetést megelőző éjszakán díszőrség virrasztott a halott mellett és zsolnárok helyett fabuláit olvasták hangosan. Tizenöt ezer ember kísérté utolsó útján és a nyitott sír mellett, gyászbeszéd helyett, egyik tanítványa elszavalta „A szívárvány” című példázatát.

Eliezer Steinberg merően más volt, mint minden előtte élt fabulista. Nem utánzó senkit, témái, mondanivalója és stílusa eredeti volt. Csalálatos szintézis-

be tudta hozni a tegnapot a holnappal, a hagyományt a forradalommal, a dús fantáziát az értelemmel. És mindezt oly gazdag és eredeti jiddis nyelven, amely bámulatba ejti az olvasót. Példázatokon kívül gyerekmeséket is írt. „Májszelech” címen jelent meg 1936-ban mese-kötete. Eialk megállapította Steinberg, hogy „a zsidó irodalom legkiválóbb mesemondója”.

Csodálatos, hogy ez a gyereke-ember, aki olyan puhány és csendes volt, hogy soha senki nem hallotta fennhangon beszélni, milyen tüzzel, lendülettel és meggyőző erővel tudta ostromolni a nemzeti és társadalmi kinövéseket. Nem fogadta el megváltozhatatlan sorscsapásként, hogy vannak elnyomók és elnyomottak, hogy vannak zsidók, akik örökös mártíromságra és szenvedésre ítéltettek, és nem-zsidók, akik a végtelenségig a kancuka tulajdonosai. Nem kél az elnyomottak, kizsákmányoltak és megtaposottak védelmére, mert — Steinberg szerint — ezeknek módjukban áll védekezni és megváltoztatni a helyzetet, de kényelemből és gyávaságból nem teszik. Előzárta pedig bűnbé rántják az elnyomottak is.

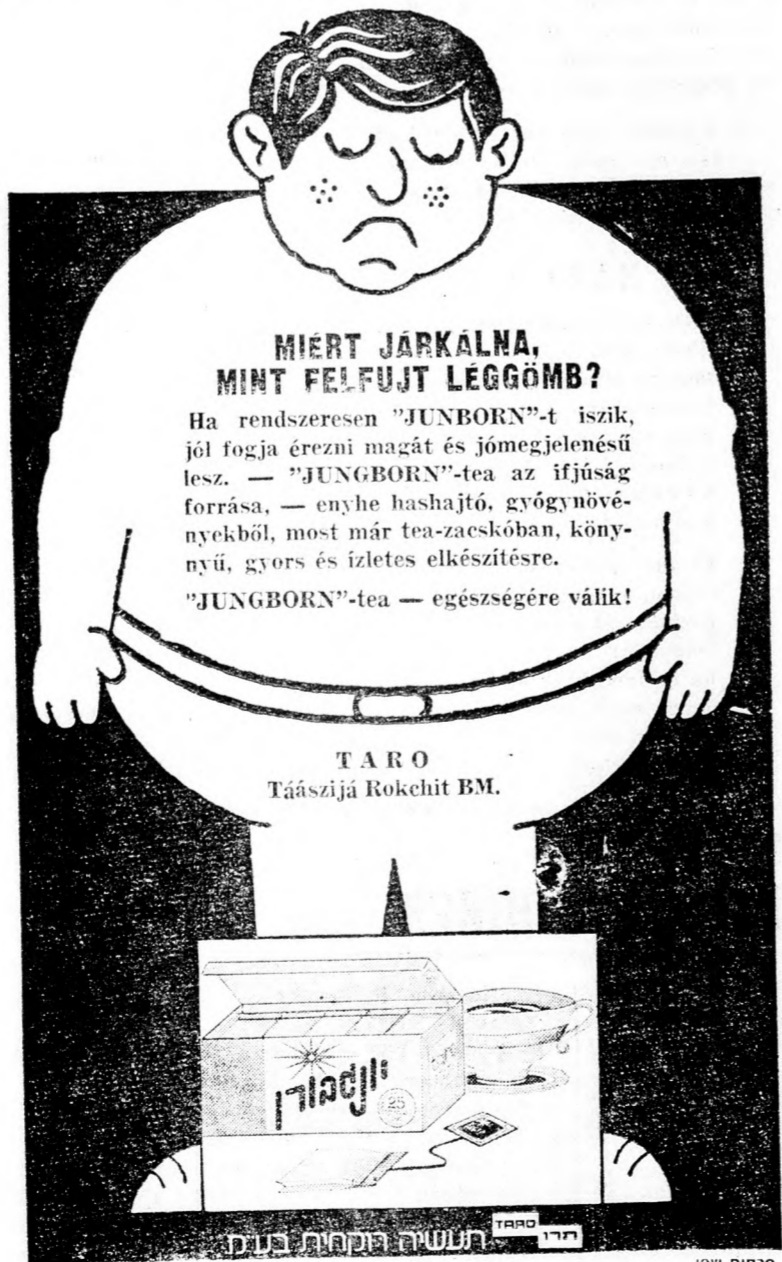
„A mennyei bírák előtt” című fabula — amelyet Gréda József kitűnő fordításában közlünk — egyike Steinberg legszebb alkotásainak:

— A temető felől varju repül lomhán, szárnyával csapkodván, a nagy hirt károgván: Bajban Slajme Zálmen, Isten hű szolgája, szörnyű riadalom telepedett rája, hét angyal vitte a mennyei törvénybe, s reszket, mint a lülev, megcsuklik a térde. Hogy miért? Mert súlyos panaszt tett ellene tulajdon tehene. Panaszja emígy szólt: Megfejt este-eggel, azt itta nőjével, meg a két gyerekkel, de az én borjamra soha se fekingett. Hiába kérleltem, ne fejje ki mindet, elég volt, ne többet, vézna borjaeskámnak hagyjon egy-két csöppet... Nem könyörült rajtunk. És ez még mind semmi. Mit volt képes tenni. Gyöngye jószágomat — négy hetes se volt a' — metszőhöz huroolta. Háromszor tette ezt, három szülöttemmel, megtörte anyai szívem az az ember! Megszóla egy bíró s a hangjában fagy van: — S végesvéig hagyta feini magad? — Hagytam! — Van két hegyes szarvad, veszedelmes fegyver, aki téged bántott, megdöfted vaj' egyszer? Vas a fogad, éles, sosem harapsz oda? — Isten örizz, soha... — Az égi hang zordul a tehénre mordul: — Rugni se tudsz, ha már minden rosszra fordul! Mire kaptad azt a kőkemény patádat? — Nem rugtam. Boesánat. — Bírak tanácskoznak egymáshoz hajolva, mezőin a mennynek csillagok fülelnek, majd mintha az égbolt a földre omolna, dörron a rettentő ítélet: — Pokolra! Pokolra ezzel a mindent eltűrővel, sosem harcolóval, gyáván szenvedővel, derék Slajme Zálment így biztatta ő fel! Báva alázattal omolván elébe, maga adta a kést hű szolgám kezébe! Vezekeljen hát ő s minden nemzedéke! — S vezetik is már el a vétkes jószágot az ártó szellemek, égi porkolábok.

Jiddisből fordította: Gréda József

Általános jellegű ez a fabula, de lehetséges, hogy a költő a zsidóságra vonatkoztatta. Mert felháborította a tény, hogy a zsidó tömegek nagy része nem hajlandó kezébe venni saját sorsát; éli a gátlat szomorú életét és tudomásul veszi, hogy ő nem több, mint a történelem tehetetlen alanya. Steinberg jelképei, hősei mélyen zsidók, a zsidó fokolóban és hagyománybar gyökereznek. A fekete holló, amely lélek-vándorlás útján reb Slajme Zálmen

megtestesítője, az égi bíróság elé citálja egykori gazdáját, mert ha a földön igazságtalan lehetett, itt, Fenn, minden jóra fordul. Eliezer Steinberg tragédiája, hogy nem írt világnyelven, művei senki vagy csak kevesek által olvasott jiddis könyvtárakban porosodnak. És így, az évek múlásával, a feledés sötét leple ereszkedik le egy nagy költőre, eredeti gondolkodóra, akinek munkássága megérdemelné, hogy újra felfedezék.

Az egészségügyi minisztérium engedélyszáma: 16951.18.18

A SZÉP IZRÁEL

FORRADALOM A HOLT-TENGER PARTJÁN

CHEVER – egy fürdőváros vajudása

Irta: FUCHS AVRÁM

Minden igényt kielégítő fürdőváros, nyaralótelepek, modern repülőter, új országút-hálózat és autószerda, ahol hat autó hajt el egymás mellett egyidőben. — Mind ez csak néhány részlet abból a grandiózus fejlesztési programból, mely a Holt-tenger környéki általános és átfogó fejlesztési alapterv vizsgálatából kitűnik.

Már dr. Herzl Tivadar megmondta annak idején: „Ha akarjátok, nem mese”. Az országépítő cionizmus története megtanított bennünket arra, hogy Herzl szavaiban nincs túlzás, sőt a valóságban igen gyakran szerény megjelölésnek nyilvánultak. — Így született meg a tengerparti futóhomokban Tel Aviv, a Járkon-parti moosarak helyén Pe'tách Tikva, a kösvatag szívében Arád és Micepe Rámon, délen a kiszikkadt Árávában pedig virágzó mezőgazdasági települések láncolata, hogy csak egyes — teljesen véletlenül kiemelt — példákat említsünk.

EJN GEDITŐL DÉLRE

De felsorolhattuk volna az utóbbi, a közeli évek egykor hihetetlennek tűnő fejlesztési eredményeit is, amelyek megvalósítására talán a lángelkű, utópistának aligha nevezhető Herzl sem gondolt. Észak-Szináiban, a futóhomokon megteremtett mezőgazdasági települések láncolata, amely az ország egyik élőkamrája lett, vagy a Judcai-sivatagban, a Somron és a Gálil konár hegységein és hegyvonulatain létesített települések, közötté immár virágzó városok.

Igy tehát „kénytelenek vagyunk” elhinni, hogy a Holt-tengerparti fejlesztési program is megvalósításra kerül. Talán mindössze néhány év, esetleg egy-két évtized és Ejn Gedi kibucától délre, a mai Chever és Mismár kiszáradt patak-medrek közötti — sziklavá beszórt talajon, a Holt-tenger partja közelében, illetve a szomszédos magaslaton feléül a bibliai Chever nevet viselő fürdőváros, amely valójában a fürdő- és nyaraló-telepek láncolata lesz.

35 SZÁLLODA

Az Alsó- és Felső-Cheverben 35 ultramodern szállodat építenek, ahol összesen 3500 szoba várja a vendégeket. Az Alsó-Chevertől délre építik fel Mismár mezőgazdasági jellegű települést, amelyről még nem tudunk további részleteket. A két Chever-északi kerítése Ejn Gedi kibucall lesz határos.

A nagyszabású fürdőváros és nyaralótelep-komplexus építési jogát, a kormány, helyesebben Jigál Hurwitz, akkori pénzügyminiszter, a Saul Eisenberg üzletember vezetése alatti tőkescsoportnak ígérte oda. A főleg izraeli befektetőkből álló tőkések

már közölték, hogy az alapmunkálatokra, mint a talaj egyengetése és a minimális munkafeltételek megteremtésére négymillió dollárt irányoztak elő. A munkálatok második szakaszában kerül csak sor a fürdőcsarnokok, „egészségügyi központok”, majd a lakórészleg építésére.

A MAGÁNTŐKE ESÉLYE

A terv megvalósítása esetén, ez lesz talán az első olyan nagyszabású fejlesztési munka, amelyet a hazai magántőke, és nem az államkassza pénzéből, tehát az adófizető polgár segítségével hajtanak végre és idővel átadnak a kizárólag üzemeteltéssel foglalkozó tőkések, vagy csoportok egyikének.

Minden esetre az Eisenberg-csoport erősen fogadkozik, hogy ha megkapja a munkálatok végrehajtási jogát, akkor lemond a fejlesztési befektetőknek járó törvényes kedvezményes állami kölcsönről. Talán nincs is nagyképzű túlzásról szó, ha tekintetbe vesszük, hogy az Eisenberg-csoport az egyik jólismert vállalat, a „Készaria fejlesztési és ingatlan társaság” közreműködésével szándékozik az építkezést végrehajtani.

MŰUTAK ÉS REPULŐTÉR

Hangsúlyozni kell, hogy a fejlesztési alaptervet nem Eisenbergék, sőt nem a kormány, hanem a Tamar körzeti tanács dolgozta ki, mintegy két évi munkával. A terv szerint új országutat építenek, amely Arádból kiindulva, északi, majd észak-keleti irányba haladva, átszeli a Judeai-sivatagot és a Felső-Chever (Chever Ilit) érintésével bekapcsolódik a Holt-tenger partján épülő autószerdába. Ez a műút hatalmas ívből megkerüli Mecádát (Mászádá), amely a Holt-tenger északi partvidéke központi turisztikai látványossága lesz.

Mecádától mintegy 8 kilométerre nyugatra, az Arádról kiinduló új műút szomszédságában, a jelenlegi Kánám patakmeder egyik oldal-völgyében épül az új repülőter, amely egyrészt a ki-

„MAGDA”

fogászati laboratórium Protézisok sürgős javítása fél óra alatt — Nyugdíjasoknak 25% engedmény. TEL-AVIV, BALFOUR 27

rándulókat, másrészt pedig a Cheverbe tartó üdülőket és nyaralókat szolgálja majd. A repülőterről természetesen külön utat építenek, amelyek egyik szárnya a Mecádához és onnan a tengerpartra vezet.

A HOLT-TENGER TÜKRE EMELKEDIK

Mint említettük, autószerda épül a Holt-tenger partján a jelenlegi ócska, megkopott országút helyett, amelyet a legkisebb esőt követő árvíz is elmos, de a legjobb esetben, hordalékkal fed be.

Az autószerdát helyének kijelölésénél és általában az Alsó-Chever (Chever Tachtit) építésénél figyelembe vették, hogy a Földközi-tengert a Holt-tengerrel összekötő csatorna üzembelyezése után a Holt-tenger tükre legalább 9 méterrel emelkedik.

Meglepetést keltett, hogy a gégyturisztikával foglalkozó Ejn Gedi kibuc nem ellenzi, sőt hallgatólagosan hozzájárul a grandiózus terv megvalósításához. A kibuc hallgatásának oka még ismeretlen, de lehetségesnek tartják, hogy azért nem vitatkoznak és követelőznek, mert nekik ígérték a fürdőváros és a nyaralótelep-komplexus üzemeltetési jogát.

MI LESZ

A DÉLI PARTTAL?

Az új fejlesztési alapterv jelentősen korlátozza a Holt-tenger déli partvidéke. Ejn Bokék és Növé Zohár gégyfürdők és gégygyógyászati fejlesztését. Az alapterv szerint, itt a déli partvidéken mindössze további 500 szállodaszobát építenek, a már meglévő ezer szobához. Összehasonlításként: Cheverben 3500 szállodaszoba építést tervezik.

A Holt-tenger északi partvidéke, helyesebben Ejn Gedi környéke egyetlen hatalmas természeti rezervátumnak számít jelenleg, ahol özek, szarvasok, vadmacskák, sőt egy kisebb tigris-fajta is szabadon él. Természetesen vannak itt zergék, kőszáli sas, továbbá kisebb-nagyobb ragadozók és madarak. Nem hiszszük, hogy a Természetbarátok Egyesülete, vagy az Országos Természetvédelmi Hatóság hallgatni fog és túri a természet ősi rendjének megzavarását.

Ez a vidék tele van népi történelmi szempontjából fontos régészeti maradványokkal, vagyis az archeológusoknak is lesz némi beleszólása a dolgok folyásába.

KÜLDJÖN

VÁMMENTES IKKA AJÁNDÉKUTALVÁNYT MAGYARORSZÁGI ROKONAINAK ÉS BARÁTAINAK Az áprilisi (4. sz.) listát május közepéig történő kiosztásra APRILIS 26-ÁN, VASÁRNAP, ZÁRJUK

Megrendelőhelyek:

HAIFA: Junius 15-ig Hácohén ur szabadságon van. A megrendeléseket kérjük Tel-Avivba küldeni.
JERUZSÁLEM: Jeruzsálem könyvtár, Jávec utca 2. Tel. 02-233369. Üzleti órák: 9-1-ig és 4-6-ig. Kedden délután zárva. — TUZEX bonok is kaphatók.
TEL-AVIV: Hadash könyvüzlet, Nesz Ciona utca 4. (Bejárat az utcába a Ben Jehuda 7-es számnál). Tel. 659684. — Az üzlet reggel 9-től este 7-ig nyitva megszokás nélkül. Pénteken déli 1 óráig.

Levelvezés kizárólag: EGGED MIRIAM, 62160 Tel Aviv P.O.B. 26116

IKKA az egyetlen vám- és minden egyéb költségtől mentes küldési lehetőség MAGYARORSZÁGRA. Sirápolások is befizethetők a budapesti zsidó temetőben.

TUZEX ajándékbonok kaphatók Csehszlovákiába való küldésre.

Nagy ipari és tudományos központot terveznek a Galilban

NYERSANYAGUNK KEVÉS, TUDAST KELL EXPORTALNUNK

Izrael „természeti kincseinek” egyik legértékesebbje a rendelkezésre álló tudományos és technológiai emberanyag. Ez tréfásan hangzik, de valóban az a helyzet, hogy aránylag igen nagy számban rendelkezünk akadémikusokkal, tudósokkal, akik az utóbbi évek során nem csak a kutatómunkában végeztek sokat, hanem a gyakorlati kísérletek terén is, s ezzel nagyban hozzájárultak nemzetközileg elismert, az egész világon vevőkre találó termékeink kifejlesztéséhez. Döntő jelentőségű ez, tekintve, hogy természeti kincseink, nyersanyagaink igen szűkösek, mezőgazdaságunk pedig ma már teljesen igénybe veszi a rendelkezésre álló területeket és a felhasználható vizet. A modern társadalmakban azonban egyre nagyobb a szerepe a nagy tudást igénylő iparoknak, amelyekhez nem annyira nyersanyag, mint sokkal inkább a szakképzett munkaerő szükséges — s a címben említett tervezetnek ez a kiindulási pontja.

A nyugati világ egyre inkább áttér azokra az iparágakra, amelyek számítógépek és robotok, nagy kutatómunkát megkövetelő eljárások alapján működnek: termékeik közös nevezője az, hogy az aránylag csekély értékű nyersanyaghoz igen nagy értékű tudást, szakosított munkát adnak hozzá, tehát a nyersanyag és az eladott gyártmány értéke között rendkívül nagy a különbség, a nemzetgazdaságot tápláló többlet.

Mindebből adódik, hogy megfelelő munkaerők birtokában hazánkban is ezt az irányzatot kell kihasználnia. Minden előnyt állami támogatást meg kell adni a szakkiképzésnek és a tudományos kutatásnak, s minden serkentést azoknak a befektetőknek, akik hajlandók e szakemberek tudását kihasználó üzemek létesítésére.

Izraelben az első kísérletek kielégítő eredményekkel jártak. Az „Elsint”, a „Tadirán”, s a hadügyhöz tartozó iparvállalatok számos hazai találmányt hoznak ki ipari mennyiségben és kivitelükkel sokmillió dollárt hoznak be az országba. Tudományos intézeteink is felmérték már ennek jelentőségét és egyre nagyobb figyelmet szentelnek a gyakorlati célú kutatásoknak, s ezen keresztül az ipari alapításoknak. A Weizmann-intézet, a Technikum, a jeruzsálemi és tel-avivi egyetemek körül lévő ipari parkok nemcsak a siker útját jelzik, ha-

nem a tudományos intézetek és a vállalatok együttműködésének gyümölcsöző fokozódását is. A kutatómunka behatóbbá válása azzal az érdekes következménnyel jár, hogy minél több tudós és technikus dolgozik az elméleti kutatásokban, annál több tudós, mérnök, technikus és segédtervező foglalkoztatását tesz ki lehetővé az eredményeiken alapuló új ipari üzemekben.

A munkát központosítani kell. Már évekkel ezelőtt felvetődött az ötlet, hogy a nagy tudást igénylő „tudományos ipar” számára központot kellene létesíteni, mégpedig a Gálilban, ahol egy részét kevés a mezőgazdasági terület, másrészt kevés a másirányú munkaalkalom, továbbá több okból is fokozni kell az ottani települések számát. A terv kivételében Pat miniszter bizottságot nevezett ki, amely már két ideiglenes jelentést be is nyújtott, s a miniszter megvitatta a most januárban megvitatta a gazdasági kabinettel. A bennük foglalt javaslatokat egy népes képviselő-csoport is áttanulmányozta és jóváhagyta. Lássuk a javaslat részleteit:

A tudományos ipar központja Kármíelen lenne, teljes területét pedig a Kármíel—Máálot és Kármíel—Szeveg tengelyeken húzódná végig. Laboratóriumok, műhelyek, magasszintű szaktanfolyamok tartoznának hozzá, továbbá gyárak, és természetesen, megfelelő lakások. Minden parkosítva lenne, hogy a szép táj és a létrehozandó kultúrközpontok és jó közvilágítások is hozzájáruljanak a tudományos munkához szükséges kedvező légkörhöz. Otthona lenne ez a kutatóknak, mérnököknek és ipari kezdeményezőknek, elsősorban pedig a legkorszerűbb technológiának. — Felendítene a közeli Cfát városát és a környék fejlesztési vársorait, mert a kivitelezés során mindenhol jutna egy-egy

részleg. A tervezők azt remélik, hogy az igényes munkahely külföldre távozott izraeli szakembereket is visszacsábít, másokat pedig a túl sűrűn lakott városokból a Gálilba.

Az alap már készen áll. Előnye a tervnek, hogy Kármíelen már sokminden készen áll a tervezés szükséges alapépítményből. Haifán és Cfáton is meg lehetők a szükséges közigazgatási és részben az ipari alapfeltételek. Iparunkhoz sokaság elég befektető, s ha a mai, szétszórt lehetőségeken kívül megteremtjük a Gálilban ezt az összpontosított lehetőséget, ez bizonyára igen sok bel- és külföldi vállalkozót fog idevonzani. Izrael létrejötté óta a cionizmusnak már nem a holnapalapítás a feladata, hanem az újszerű társadalom megteremtése, amelynek tagjai foglalkozásukban nemcsak kenyérgéretet, hanem hivatást is látnak. Ebben rejlik az új tervezet nemzeti jelentősége. Ne felejtsük el, hogy amikor a cionista mű kezdetén fejlődni kezdett hazánkban — főként a kibucok és mosávoik révén — a mezőgazdaság, e kevés föld, és még kevesebb vízi tájon ennek is alap feltétele volt a földművelés egybeolvasztása a tudománnyal. Ez gyönyörűen sikerült, és a nagy tudást igénylő iparok összekapcsolása a módszeres kutatással ugyanennek az irányzatnak lenne további lépcsőfoka.

A tudósok közül, akik ennek a kezdeményezésnek az élén állnak, egyelőre hármat nevezünk meg: prof. Efrájim Kácir, prof. Árje Lávi és Uzijá Gálil. Kácir professzort nem kell bemutatnunk, Lávi professzor az ipariügyi minisztérium vezető tudósa, Uzijá Gálil pedig az „Elron” konzern vezérigazgatója. Ennek a „Kácir-bizottságnak” az összeállítása is mutatja a tervezet hármass pillérljét: a tudomány, a kormány, és a nagyiparnak kell majd összefognia a terv megvalósítása érdekében.

GLÜCK

az ismert szakember
TAPETA — P.V.G.
ragasztás.
NAGY VÁLASZTEK.
RAMAT-GÁN,
RECHOV HAROE 7,
TELEFON: 720807

48 ÓRÁN BELÜL

ELSŐRENDEŰ KIVITELEZÉS * KIVÁNSÁG SZERINTI SZINVALASZTEK * GYARI ÁRAK MÁRVÁNY GRÁNIT A KONYHÁJÁBAN

GRÁNIT HÁCAMERET

Üzem: Cholon, Ezor Hátáaszijá, Hámánor u. 50, tel. 806766
Iroda: d.u. 4-7-ig, Tel Aviv, Ibn Gvirol 144, tel. 448123

«SAHAR» HIRDETŐIRODA

HAIFA

SAPIRA U. 13 * TEL. 662453, 669229

HIRDETÉSEK FELVETELE ESTE:
TELEFON: 04-88147

BOLDOG ÜNNEPET KIVAN

Az elegáns asszonyok nagy méreteiben is

Gazdag választékban ruhák, kosztümök, kabátok, blúzok szoknyák nadrágok — a mi vagy a vevő anyagából, gyári áron
LILIAN MODFEL
Telefon: 03-227870
SCHATZ 2, TEL-AVIV
Dizengoff 160 sarok

1981.IV.24

ADÁS-VÉTEL

● JEHOUSA vesz örökséget, felszámolást, háztartási felszerelést, butort, stb. 831494, 816224.

● BORKABATOK szőrmebundák, szezonvegi árakban. Alakításokat vállalunk. Elite, Tel-Aviv, Ben Jehuda 37. - 655420.

● SZEGAL mindent vesz televíziót, stereo berendezéseket, butorokat, felszámolást, ezüst tárgyakat. 838790, 862856.

● VESZUNK régi butort, friziderek, televíziókat, szőnyeget, felszámolást stb. 836315, 311845, 315485, Givatajim.

● MÉRKÁZ HAAVAZ, Tel Aviv, Háron 21. Tácháná Merkázit, 337169, naponta kóser, friss kacsá, liba pulyka. — Nyitva 8-17-ig.

● VILLANYBOROTVAK — javító szolgáltatást és árusítást. — Csáskesz, Bialik 12, Ramat Gan, 736164.

● VESZUNK varrógépeket alkalmilag jó áratk fizetünk. Tel. 03-823716.

● HERZL vesz butorokat, friziderek, televíziókat, szőnyeget, felszámolást, házhoz jövek. 826323, 82350, 825510.

● DIVATOS, különleges, nyári könnyű parókák férfiaknak és nőknek, 260- se kel; hajpótlók és fonatok. Jöjjen el Szalon Jonei, Allenby 43, Tel Aviv, tel. 290682.

● HERZL vesz butorokat, friziderek, televíziókat, szőnyeget, felszámolást, házhoz jövek. 826323, 82350, 825510.

● TELJES fogászati felszerelés, Unit. Marku, 051-34942.

● PERZSA és más szőnyegek árverése a Bét Cionéj Amerikában, T. A., 1981. apr. 25-én, szombat este 8:30-kor. Beletérs díjtalan. Meghívják a közönséget.

● A BOYLER, amely csökkent a villany-számláját. Matechet Cholon, az üzem: 03-802146. Ügyvők: 03-394320, 03-415034, 04-726263, 04-709714 02. 242271, 03-754556.

● SZEGAL mindent vesz. televíziókat, stereo berendezéseket, butorokat, felszámolást, ezüst tárgyakat. 838790, 862856.

● VENKE légszabályozót, 17-től 03-853308, szombaton is.

● UJ, ELEGANS, bársony, olasz szalon garnitúra alkalmilag, 4400. — sekel. — Tel. 03-740383.

KÜLÖNFÉLE

● UDULES Svájcban, butorozott szobák reggelivel, vagy anélkül. Marthe Gablinger, General Guisan-quai 36, — Zürich, 8002.

● ZEFV kádak zománcosak, az egész országban, felöltséggel, tel. 052-78862, 04-526622.

● ÖRÖMMEL dolgozik varrógépével, amelyet Cvinél vásárolt, vagy javított. Náchlát Benjamin 23, Tel Aviv, 614265.

● A ZUCKERMANN fogászati laboratóriumban express javítások fél óra alatt, Tel Aviv, King George 5. Tel. 282429.

● SZINES televízió biztosít 400 sekeri segélyvel együtt. „Elektro Tal”, tel. 822071.

● MAGDA fogászati laboratórium vállal sürgős protézis-javításokat; fél óra alatt. Nyugdíjasoknak 25 százalékos engedmény. Tel-Aviv, Balfour 27.

● „MAGI - CLEAN” otthonában tisztít szőnyeget és kárpitozott butorokat. — 052-70645.

● SZELA fertőtlenítés az edények kirkása nélkül. 03-425151, 03-473271.

● REGEV — Nyugdíjasok és öregek egyesülete 1981. apr. 26-án, vasárnap átköltözik az Irgun Aszirej Hancim irodába, Tel-Aviv, Javne-u, 15. Fogadás vasárnap, kedd, csütörtök 10-12-ig. Erdekoldoknek magyarzo anyagot küldünk. Önkéntesekre és adományokra van szükségünk. POB. 37519, Tel-Aviv, 61374. Tel. 03-253038, 03-299296.

● SZINES televíziót, rádiót javít otthonában Smuel a szakember. 03-312414, Givatajim. Antennák felszerelése. Elfogadható árak.

● Szobák és ajtók festése furdokadak és friziderek felújítása felelősséggel. — 03-705249, este.

ÁLLÁS

● MAGYARUL beszélő szakácsnő keresünk hetenként 2-szer. Tel. 479501, Tel Aviv.

● OZERETET keresünk gondozással Ene Brákba, 7.30-13-ig. Jó feltételek. 703883.

● CSECSEMŐ és ovodás kislány gondozására Ramat-Aviv Gimelben, 8-16.30. Két pentek szabad. 03-416817.

● CHOLONBAN keresünk megbízható asszonyt főzésre és segitségül gyermekek gondozására, 4 órára. Jó feltételek. Tel. vasárnapotól, 624339, 15 óráig és 16.30-tól tel. 844405.

● Női konfekció varroda keres Singer varrónőket és kind szabott munkát házhoz. Rosenfeld, Jichak Elchánán 21, — tel. 659981.

● HERZLIAN keresünk gyakorlott me-lápeletet bentlással, idős asszonyhoz, jiddis, ivrit tudással Ellátás, szoba és fizetés. 052-83904, 03-310539.

● ROMAN házvezetőnő keresünk. Re-chovot 054-73428, reggel 8-10 közt.

● CHOLONBAN keresünk kitudó Singer és overlock varrónőket. Tel. este, 806862, 800421.

● NEMETUL beszélő metápeleteket keresünk 4 hónapos kislányhoz. Nof Jámba. 052-70545.

● BÖR DIVATÁRU keres önálló szék-mabeli varrónőket ruhákhoz. Jó feltételek. 03-239021.

● KERESUNK bentlakásra (Tel-Aviv, központjában) és idős feledékenységben szenvedő férfi gondozására vallásos nyugdíjas férfit, vagy házaspárt, jiddis tudással. Ajánlások szükségesek. Jelentkezés vasárnapotól — csütörtökig, 19-21 közt, nentek, szombat kivételével, tel. 03-424565.

● HAZIVARRONÓKET keresünk női konfekcióhoz. Herzlia, Sokolov 81, tel. otthon 052-24681.

● KISVIZEM keres ipari gépészt (idő-bb is lehet), könnyű gépek mellé és karbantartásra. 03-657816.

● SZAKÁCSOKAT keres európai konyhához Orly étterem, Allenby 119, 614012, 457222.

● SINGER és overlock varrónőket keres jó feltételekkel Dákar, Herzl 18, 656995.

● KITUNÓ kozmetikusnőket és pedikúrósnoket keres rison-lecioni szépségápoló intézet. Nagyon jó feltételek. 946846.

● PETACH-TIKVAI agokháza keres gyakorlott karbantartót. Nyugdíjas is lehet. 901335.

HÁZASSÁG

● EGYEDULALLO nő 48/170, állandó állásban, hozzáilló, magas akadémikust keres. Haifa, POB. 4094/3636.

● KOMOLY, jömegejelensű, jószituált németországi turista feleséget keres 30-ig. Tel. 04-690658.

● PRIVAT Orosz származású 50 éves el-póvált férfi, komoly feleséget keres. POB. 294, Naharia.

● SPORTKEDVELO, 30 éves, kissé da-dogó karrikaturista, egyszerű, leereszt feleséget keres. POB. 2834, Ramat Gan.

● DALIA ajánl gazdag, 58/168 délafrikai turistánót, aki esetleg Izraelben marad.

● DALIA ajánl 64/160 amerikai turistánót nagy amerikai nyugdíjjal, aki jószituált férjet keres az országban.

● DALIA ajánl jömegejelensű 24/180 fiatalombert autoval, pénzzel, aki szép lányt keres.

● DALIA ajánl szimpatikus, modern vallásos, 27/175 technikust autoval.

● DALIA ajánl 28/175 elektronikus a Kol Jiszraelnal, lakással, autoval, aki szép lányt keres.

● DALIA ajánl szép, gazdag, 30/168 in-telektuel nőt, luxuslakással, T. A. köz-pontjában.

● DALIA nyitva egész nap. Alchariz 7, Slovo Hámlelech — Arlozorov sarok, — 03-235906, T. A.

● EUROPAI, magas jömegejelensű, fiatalos szellemű, 66 éves, jószituált építész-mérnök. 03-249425, Háofarim.

● SZEP, szolid, 38 éves, délafrikai öz-vegyasszony. 03-249425, Háofarim.

● EUROPAI, jömegejelensű, jó alakú, sport- és tenekedvelő, nagyon gazdag, 53 éves, özvegy gregyszeres. 03-249425, Háofarim.

● GOLDA házasságekötötté Haifa, Haneviim 27, tel. 04-689971.

★ HAIFA ★

● HIRDETÉSEK szakserző megfogalma-zása az összes újságokba, kiadóhivatali áron. „Sachar” hirdetőiroda, Shapira 13, Haifa, 04-669229, családi hirdetések este 04-88147.

● HAIFAI kárpitos vállal mindenfajta kárpitos munkát, régít újra cserél. Tel. 04-233674.

● FIGYELEM! Lakások, üzletek, irodák üzlethelyiségek, fasztruktúrák, hazak kulcspezeret, árkáron és hariberbe. — Telefon 68613, Benis Szruiovcit, Haifa Hachaiuc 7.

● HAIFAI érem, érme és bélyek köz-pont átköltözött az új Egged állomásra, tel. 04-510893. Veszünk magas aron iz ráeli és külföldi bélyegeket, érmeket, régi pénzeket és részvényeket.

● VESZUNK használt butorokat, frizid-ereket, felszámolások, régisegeket. — 04-662066, 04-532861, 04-83009, Haifa.

● VESZUNK butorokat, friziderek, felszámolások és régisegeket. Tel. 04-510107, 04-660467, 04-228124, 04-229397.

● VESZUNK használt butort, frizidert, háztartás felszerelést és régisegeket. Tel. 04-643671, Haifa.

● NEMETUL beszélő asszonyt keres idős nő nappalra és éjszakra, a haifai Hádrón. Tel. 04-663068. Nagyon jó fel-tételek.

● GYAKORLOTT eladónót keres 40-ig optikai üzlet. Jiddis nyelvtudás szükséges. S. Kohen, Hechaluc 48 Haifa, 8-13, 16-19.

● KERESUNK: gratargiut (grillszakács) és pincért haifai román étterembe. — 04-643499, 04-321269.

● GRAFIKUSNÓT, vagy rajzolókat keresünk Nyelvtudás nem fontos. Merkaz Haicemer, Haifa, Sivat Cion 6.

● IDOS, nyugdíjas asszonyt keresünk bentlással, idős egészséges nő gondozására. (Özeret van). Haifa, 04-227781.

● ALLANDÓ, rendszeres munkát keresek, nagy gyakorlatú a kereskedele-men, nagy szívetelt ládás teherautóval. Haifa, 04-511692, 04-708740.

● ELADÓ Haifán, Allenby (Máir) 3 szoba, pluszok, parkolóhely, 450,000. — Tel. 04-527490.

● KIRAT-ATAN Savitban eladó 3 szoba étkezősarok, jó állapotban. 04-440134.

● LILI PASZTERNAK kozmetika, Haifa, Arlozorov 5, keres kozmetikusnót. Tel. 04-660222.

● ELADÓ Karmelen 3 szobás, csodás étkezősarok, kert és külön bejárat. Tel. 04-86271.

HITACHDUT OLÉJ HUNGÁRIA

TEL-AVIV
MUNKAT KAPHAT
A TEL-AVIVI HOH UTJAN:

Fél napra, tel-avivi bórdiszmuvesüzem-ben megfelelő munkaerőt felveszünk, nem fontos a szakmai tudás a munkára betanítják. Cim: tel-avivi HOH-ban, — Hájárkon 61.

HAIFA
A HOH haifai Idősebbek Klubja, a Dr. Weitzner Centerben. Pevzner 2. 1981. április 26-án, vasárnap d. u. fél 5 órakor, hazománvos klubdelutánja.

FISCHER JEHUDA a haifai tudókinál-ka igazgatója — Demokrációnk letétem nyese a Kneszet, annak speciális problémá — cimem tart igen érdekes poli-tikai előadást.

Házasszonyok: Gutmann Elvira, Gross Karola, Izrael Frida, Roth Kató.

A B. B. Testvéri láncot vendégeket és tagjainkat szeretettel várjuk.

HERZLIA
A herzliai HOH Reh. Ben Gurion 12 szám alatti klubhelyiségében másoros teadélután rendez. 1981. április 29-én, szerdán délután 4 órai kezdettel, melyre tagjait és szimpatizánsait tisztelettel meghívja a vezetőség.

AJTAI EDITH verseket szaval,
FODOR GIZI vezetőségél tag, kultur fe-letos, előadást tart Jom Haacmaut jelen-tősegeről és más kulturális eseményekről. Költséghozzájárulás nincs!
Mindenkit szeretettel várunk
a Vezetőség.

ÜZLET

● ONALLO, sikeres, biztosítási existenci-ahoz keresünk közremukodó társat, ve-zetői képességgel és gyakorlattal elada-sok terén. POB. 4935, Tel-Aviv, Mikud 61048 — Sutf — jelgere.

● TELKEK Beér Sava mellett (Bét Ká-má), alkalmi árakon. 03-612188.

JERUZSÁLEM

● VESZEK kristályt, ezüstöt, porcellánt, kézimunkát, román bluzókat, Bruun & Berohn, Sioncion Hamálka 10, telefon 02-234617.

LAKÁS

● LAKOTÁRSNÓT keresek 2 szobás la-kácsba, Tel-Aviv Mose ben Ezra 7, Koszo-káro.

● HERZLIAN Batis negyedben eladó 3. étkezősarok, I. em. 052-50047.

● HERZLIA központjában 3. I. em. pluszok azonnalra, 052-86505, Hess 40/2.

● KISEGITŐ, rögzítésmentes kölcsönök a sikunügyi minisztérium jogosultjainak a Miskan bankban, Tel-Aviv, Ibn Gvirol 2, tel. 03-258244.

● ELADÓ Natanján fagas 4-5 szobás lakások. Magas standard, külföldi csem-pe, márvány padló, a lakáshoz tető is tartozik. Beköltözhető 5 hónap múlva. 053-39726, 8-13 és 16-19 közt.

● ELADÓ Cáfón Tel-Avivban szép 2 és fél, mint 3. II. em. front. 03-451652, d. u.

● SURGOS. Elesterélnem 4 szobás ren-dezett, haifai Amidar lakosomat az or-zság központjában lévőre. 03-916436.

● KIEGESZITŐ nem rögzített kölcsönök a sikunügyi minisztérium jogosultjaink. Ibn Gvirol 2 tel. 03-25824.

TÁMNUN

MEGBIZHATÓ BIZTONSÁGI BERENDEZÉSEK
Dekorativ acélbevonat plusz acél ajtófélfá, +biztonsági zár
AZ AKCIOBAN
mindenki, aki 1981. április 30-ig megveszi a berendezést, ingyen kap egy 200 fokos látószögű kemeletöt.

(Megjegyzés: kaphatók új acélajtók is széfzárral).

TAMNUN, CHOLON, SOKOLOV 17,
tel. 892740, 858290

MÉLY FAJDALOMMAL KÖZÖLJÜK
APÁNK, NAGYAPÁNK, DÉDNAGYAPÁNK
MÜNCZ JÓZSEF
POROSZLÓ
ELHUNYTÁT.
A GYÁSOLÓ CSALÁD

Szeretett feleségem, édesanyánk, nagyanyánk, testvérünk
WEISZ MÁLKÁ ל"ת
elhunytának első éve leteltével
ÁZKARÁT
tartunk 1981. április 29-én, szerdán délután 3 órakor a beér-séval temetőben.
Találkozás a temető bejáratánál.
A CSALÁD

Felejthetetlen drágánk
LEBOVITS REGINA ל"ת
ELSŐÉVES ÁZKARAJÁT
1981. április 26-án, — vasárnap délután ¼4-kor tartjuk a choloni temetőben.
Találkozás a bejáratnál.
A GYÁSOLÓ CSALÁD

GYÓGYKURÁK ÉS EGÉSZSÉGÜGYI ÜDÜLÉS IZRÁELBEN ÉS EURÓPÁBAN

A HEALTH VACATION CENTER, karöltve a HEALTH VACATION TOURS-szal, ajánlja Önnek:

A. ÜDÜLÉST ÉS ORVOSI KEZELÉST
európai egészségügyi központokban és gyógyfű-dökbén.
Örömmel jelentjük, hogy módunkban áll Önnek Európa legismertebb gyógyfürdői-ben és üdülőhelyein üdülési és gyógy-kurákat ajánlani:

AUSZTRIÁBAN:
● Baden bei Wien
● Bad Hofgastein
● Bad Gastein
● Bad Tatzmannsdorf ● Bad Schönaun

NÉMETORSZÁGBAN:
● Bad Meinberg
● Bad Füssing
● Bad Kissingen
● Bad Reichenhall

CSEHSZLOVÁKIÁBAN: (csak külföldi utlevéllel rendelkezőknek)
● Karlsbad
● Pöstyén

JUGOSZLÁVIÁBAN:
● Dubrovnik
● Dolenjske Toplice
● Smarjeske Toplice
● Rogaska Slatina

További felvilágosításokért és előjegyzésért sziveskedjék az Ön utazási irodájához vagy a Health Vacation Tours-hoz fordulni, 63261, Tel Aviv, Ibn Gvirol 49. Tel. 03-218823, 03-264756

ROMÁNIÁBAN:
● Otopeni szanatórium (Gerovital és Aslavital kezelések)
● Felix-fürdő
● Calimaniesti

B. IZRAEL
Uj program
a "Health Vacation Center" gyógytelepén, a Saron Hotelben, Herzlián és az árádi Margoá és Nof Árad szállókban.
Orvosi fogyókúra (gyógyszerek és operációk nélkül), elvonókúra dohányosoknak és thelasso-terápiás kezelés.

C. Klimatikus-orvosi gyógykezelések Izraelben:
● Asztma és a légutak megbetegedései kezelése Aradon az I.M.C.T.A. klinikán
● Psoriasis kezelése a Holt-tengernél, az I.P.T.C. klinikán
● Reumatikus megbetegedések kezelése Tibériáson és a Holt-tengernél
● Lábadozók (rehabilitáló) kezelése köz-lekedési vagy munkabalesetek után Tibériáson és a Holt-tengernél.

PÉNTEK

15.00: „A CSODATEVŐ” — J. L. Perc elbeszélése nyomán, ismert izraeli színészek közreműködésével.

Rendező: Smuel Bunim.
15.30: A SZOMBAT ÉS AZ ÜNNEP FOGADÁSA.

17.32: Arab játékfilm
20.00: „ENEKEK ÉNEKE” — Sosáná Dámári közreműködésével
20.15: HIREK

20.30: „CSIZMÁK” — Zenés-dalos szórakoztató műsor. — Szövetkezeti falvakban és kibucokban élő önkéntes színjátszók ismert társu-

lata életképsorozatát ad elő. (Színes)

21.20: TAVASZ AZ ORSZÁGBAN — Vadvirágok, partokok és hóolvadás a Gólán fennsíkban

22.30: „SZERELMEM, A HITSZEGŐ” — Teljes hosszúságú játékfilm — Sheila Graham újságíró önéletrajzi regénye és Scott Fitzgerald íróval folytatott barátsága nyomán ké-

szült film — Főszereplők: Gregory Peck és Debora Kerr közreműködésével. (Színes)

23.30: Egy mondat a Szentírásból. Hírek.

ISKOLATÉVÉ

9.00: Bialikról
9.25: A csodatevő (folytatás)
9.35: Cooperfield David
10.25: Egy kiskutya kalandjai
14.00: Táncoló és zenélő ifjúság

SZOMBAT

PÉSZÁCH UTOLSÓ NAPJA
18.02: A VARÁZSVIRÁG (Színes)

18.30: AZ IGAZAK SORA — A zsidómentő keresztények találkoznak az általuk megmentett férfiakkal és nőkkel és a nehéz napokra emlékeznek

20.00: A SZOMBAT KIMENETELE — Mimunától-mimunáig — Dokumentumfilm a marokkói zsidóság népi ünnepeiről.

20.30: MÁBÁT HIRMAKAZIN

21.05: SPORTMŰSOR

22.05: DALLAS — „CSECSEMŐ A FEKETE-PIACRÓL” — Sue attól tart, hogy Pam és Bobby megelőzik az „örökös” szülése terén és miután nem akarja kivárni az adoptálással járó hosszas procedurát, a fekete-piacon keres csecsemőt adoptálásra. (Színes)
22.50: QUINCY — „A szépség mélységei” (Színes)
23.0: Egy mondat a Szentírásból. Hírek.

A BANK HÁMIZRÁCHI GONDOL ÖNRE ÉS GONDJÁT VISELI KÜLÖNLEGES KEDVEZMÉNYEK A NÉMET KÁRTÉRÍTÉSBEN RÉSZE SÜLÖKNEK

CSAK A BANK HÁMIZRÁCHI AJANLJA ÖNNEK:

- A. A hó 15-ig külföldről beérkező járadékokat 1-i értékkel írjuk javára.
- B. Az ezután, de a hó végéig külföldről befutó járadékokat 15-i kelettel írjuk javára.
- C. A Pátám Picuim számlákról minden összeget jutalékmentesen váltunk át.
- D. Nem szedünk be számlavezetési illetéket.
- E. Pátám Picuim számlán fekvő összegek átváltásánál a közép-árfolyamot alkalmazzuk.
- F. Aki készpénzben veszi ki a valutát a Pátám Picuim számláról, nem veszt árfolyam különbözetet.
- G. Aki átváltja Pátám Picuim számlán fekvő pénzét, a kapott ellenértéket azonnal javára írjuk, nem várjuk be a szokásos átírási napokat.
- H. A Pátám Picuim számláról vásárolt utazási csekket után nem számolunk fel partner-jutalékokat, sem kezelési költséget.

Választására „Euro-Páz” is, a deviza „Szál”-okban, amelyek igazolták önmagukat.

בנק המזרחי המאוחד

1981. április 24, péntek
5741. niszán 20.

AZ ÜNNEP ELŐESTIJE

I. MŰSOR

7.07: Hanglemezek, - 11.00: Zsoltárok, 11.30: Szabadegyetem, 12.05: Hangverseny, 13.00: Könyvnyű és klasszikus, 14.10: Gyerekeknek, 15.00: A szombat fogadása, 16.05: Klasszikus kivánság hangverseny, 17.00: Irodalom, - 17.35: Oléknak — hírek, - 20.10: Klasszikus hangverseny, - 0.10: Hanglemezek, 1.10: Hátikvá.

II. MŰSOR

8.10: Zenés magazin, 12.05: A közlekedési balesetekről, 12.30: Sport, 14.10: Még egy hét, 16.05: Kultur-rovat, 16.10: Ünnepi műsor, 17.05: Nemzetközi hírmagazin, 18.05: Az oroszországi és a dél-amerikai menekültekről, - 19.05: Interjú, 20.05: Liturgiai műsor, 21.05: Spanyol románcok, 21.35: Jiddis dalok, 22.05: Pészách a kibucban, 23.05: Simon Sámir professzor és Jicchák Livni beszélgetése, 0.10: Jehuda Amicháj versei, 1.10: Hátikvá.

A HADSEREG RÁDIÓJA

9.05: Eppen most, 11.05: Az anyám hangja, 12.05: Mi újság az országutakon? 14.05: Slomo Árci énekel, 17.05: A Beatles-együttes, 16.05: A színház világból, 17.05: Dokumentum-műsor, 18.05: Bét Háráráv kibuc története, 19.05: Klasszikus maraton, 2.05: Hanglemezek reggel 6 óráig.

1981. április 25, szombat
5741. niszán 21.

PÉSZÁCH UTOLSÓ NAPJA

I. MŰSOR

7.09: Filmzene, 8.05: Klasszikus hangverseny, 9.00: A tudomány világából, 9.25: Hanglemezek, 10.50: Bach művek, 12.05: Hangjáték, 14.10: Gyerekeknek, 15.00: Kamarazene, 15.35: Jehuda Sárét emlékére, 17.35: Oléknak és idegen nyelvű hírek, - 20.05: Helyszíni közvetítés a Héj chál Hátárbutból, a filharmonikus zenekart Lalo Shifrin vezényli, 23.00: Modern zene, 1.10: Hátikvá.

II. MŰSOR

8.05: Hanglemezek, 9.05: Szatirikus műsor, 9.55: Országismer tetés, 10.05: Hangos Heti Híradó, 11.05: Új izraeli dalok, - 13.05: Mike Burstein a mikrofon előtt, 4.10: Erec Jiszraél dalaiból és hagyományából, 16.05: Szabadság-dalok, 17.10: Édes szülőföldem, 18.04: Az ügy elintézés alatt, 18.31: Sport, 20.05: Há-mávdil, 20.22: Hanglemezek, - 20.45: Sport, 21.05: Közelkeleti magazin, 22.05: Az ünnep kimenetele, 23.05: Ami a hírek mögött van, 0.10: Ejjél után, 1.10: Hátikvá.

A HADSEREG RÁDIÓJA

9.05: Vidám kórus, 10.05: Chá vá Alberstein a mikrofon előtt, 11.05: Interjú, 12.05: Régi héber dalok, 13.05: Interjú, 14.05: A Beatles együttes, 15.05: Orosz dalok, 16.05: Szabadság-dalok, 17.05: Katonák beszélgetnek, - 18.05: Chájim Brennerrel, 19.05: A tegnap és a holnap slágerei, - 20.05: Hanglemezek, 21.05: Hagyományok, 22.05: Tartalékos katonák beszélgetnek, 23.05: Az egyén szabadságáról, 0.05: Ejjeli madarak, 2.05: Hanglemezek reggel 6 óráig.

„CHAJIM” ÉTTEREM, Dizengoff 228,

tel. 244963

KERES:

1. SZAKÁCSOT/NÖT
2. GRILL MUNKASOKAT
3. PINGERT

Jelentkezés 1981. április 26., vasárnaptól

SZIVHEZSZÓLÓ, MEGHATÓ TÖRTENET

NEIL DIAMOND
LAURENCE OLIVIER
„A JAZZ-ÉNEKES”

5-ik hét — „CAFON”, Tel-Aviv
Szombaton este: 7.15 — 9.30
Egész héten: 4.30 — 7.15 — 9.30
Második hét — „PEER”, Haifa

אתרו חומר נפץ...

המשטרה הצרפתית קבעה כי הרב חומר הנפץ בו השתמשו טרוריסטים בגסטו ה-התקפות בחייו של נשיא צרפת, וזה עם זה שכללה הפצצה שהתפוצצה לפני בית הכנסת ברחוב קופרניק בפריס. נסתר גם, כי הטרוריסטים קורסיקאים אומנו במחנה מחבלים פלשטיניים בלבנון. אין בכך, כי עצם שום גילוי מרשיע, כי הרי ידוע כי המחבלים הפלשטיניים עומדים מאחורי ה-טרור הבינלאומי ומגוישים סיוע טכני ו-כספי לארגוני טרור למיניהם, שישודרו היום הרעיוניים שונים אצל משהי תפת לרוע אומה והרג בכל דרך שהיא.

אז, בכל זאת יש סמליות בדבר, דווקא בימים אלה כשארצות המערב — שלא לדבר על מדינות המזרח — מתחרות זו בזו בחיזור אחרי מדינות ערב הנתונות באשף ועל ידי כך בטרור הבינלאומי ומכרותיו על נכותו לספק לחן מינימום הנשק המסוכלל המערבי, ברוב היתרון מתעלמת מהעובדה כי מדובר באותו חומר נפץ: הטרור הבני-לאומי שמאחוריו עומד אשף — יפגע במימדים ובמאומה בכל מיסטר הפשי ו-הקץ.

SZTRÁIKKAI, FENYEGET A SZOLIDARITÁS

Varsó (—) A Szolidaritás tegnap figyelmeztette a hatóságokat, hogy sztrájkot hirdet, ha tovább zaklatják a szabad szakszervezet egyik vezetőjét, Edmund Balukát, aki engedély nélkül tért vissza Lengyelországba az emigrációból.

Baluka 11 évvel ezelőtt Szeccinben szervezett sztrájkokat, tiltakozásul a husárak emelése ellen. Két évvel később kiszökött Lengyelországból, s most illegálisan visszatért.

A Szolidaritás azt hangoztatta, hogy Balukának teljes joga van hazájában élni, és a szecceni hatóságokban dolgozni, mint a multban.

SZOMBATI NAPTAR

1981 április 24, péntek
5741. Niszán 20.

Pészách hetedik napiának előestéje GYERTYAGYUJTÁS

Jeruzsálem	5.35
Tel Aviv	5.53
Haifa	5.46

1981. április 25, szombat
5741. Niszán 21.

Pészách utolsó napja JIZKOR

A SZOMBAT KIMENETELE:

Jeruzsálem	6.52
Tel Aviv	6.50
Haifa	6.54

VÖRÖS TINTA

Nagyon szép magyar film

26. IV., vasárnap 5 óraker SZAVOY MOZI, CHOLON
29. IV., szerda 5 óraker

LILI MOZI, RAMÁT GÁN

MEGKEZDŐDÖTT A BÉRLŐK FELIRATKOZÁSA

MEGNYILT A FÜRDŐSZEZON

ÁRILIS — OKTÓBER 31.

JÖJJÖN, ÉLVEZZE A SORES USZODÁT

POLGÁRI ÁRAK

Részletek és beiratkozás az uszoda pénztáránál, naponta 8.00—15.00 között.

EJN HÁRIM KLUB, SORES USZODA, tel. 538477

SORES USZODA

Izrael és az amerikai zsidóság közösen küzd az amerikai-szaudiai fegyverügylet ellen

A Fehér Ház: „Izraélt kárpótlásban részesítjük” — Evron nagykövet: „Nem kárpótlást akarunk hanem a fegyverügylet hatálytalanságát”

Az AWACS-ügy miatt konfrontáció alakul ki Izrael és az Egyesült Államok között, amikor az amerikai zsidóság Izraéllal együtt tesz erőfeszítéseket az ügylet meghusítására.

Izrael elutasítja az amerikai magyarázatot a gépek eladását illetően Szaudiának. Efrájim Evron izraeli nagykövet ismételtlen hangoztatta, hogy ezek a gépek súlyosan veszélyeztetik Izrael biztonságát.

A Fehér Ház szóvivője úgy nyilatkozott, hogy a Reagan-kormányzat arra a következtetésre jutott, miszerint az AWACS-gépek nem veszélyeztetik Izrael biztonságát és Izrael aggodalmai indokolatlanok.

Evron nagykövet az amerikai nyilatkozatra adott válaszában idézte az izraeli kormány határozatát az ügyben és elutasította azt az amerikai javaslatot, hogy Izraelnek további segílyt adjanak „kárpótlásként” a Szaudiával kötött ügyletért.

Evron rámutatott arra, hogy Izrael nem kér ilyen segílyt, hanem követeli a fegyverügylet hatálytalanságát.

A Fehér Ház szóvivője úgy nyilatkozott, hogy az amerikai kormányzat tisztában van Izrael honvédelmi szükségleteivel és kedvezően bírál el minden ide vonatkozó kérelmet. Kiemelte, hogy az amerikai kormányzatban folynak a tárgyalások Izrael gazdasági és biztonsági helyzetéről. „Ismétlem, kedvezően bírálunk el minden olyan kérelmet, amelyet Izrael benyújt.”

Evron izraeli nagykövet kiemelte, hogy Szaudia ellenzi a camp-davidi megállapodásokat és támogatja a PFSz terror-tevékenységét.

Az amerikai zsidóság elhatározta, hogy felveszi a küzdelmet a kormányzattal a fegyverügylet ellen. Howard Squadron, az amerikai zsidó szervezetek elnöki tanácsának elnöke a következő nyilatkozatot adta ki: „Aggodalommal tölt el bennünket a kormányzat határozata, mert meggyőződésünk hogy a szauidai fegyverügylet sérti országunk érdekeit, árt a közkeleti békeerősítéseknek és veszélyt jelent barátunkra”

A Máarách rendkívüli Kneszet-ülést követel

A Máarách rendkívüli Kneszet-ülés összehívását követeli a jövő hétre, s erre a célra már megszerezte a szükséges aláírásokat.

A Máarách két fontos témáról akar tárgyalni: zsidók és arabok viszonya a „területeken”, valamint Izrael és az amerikai kormányzat kapcsolatai, különös tekintettel az amerikai-szaudiai fegyverügyletre, amely Izrael biztonságát veszélyezteti.

Egyesült Államok és a NATO országok között.

● Az AWACS- gépek amerikai tulajdonban maradnak és Szaudia használati díjat fizet utánuk az Egyesült Államoknak.

A Reagan kormányzat azonban azonnal elutasította ezeket a feltételeket, hangoztatva, hogy azok „nem gyakorlati jellegűek”.

Jackson nyilatkozata egy nappal azután került közlésre, hogy a kormányzat bejelentette szándékát az AWACS gépek, valamint F-15 harcirepülőkhöz való támadó fegyverzet eladásáról Szaudiának.

A kormányzat képviselői azt hangoztatják, hogy Jackson javaslatát nyilvánvalóan csak felbőszítene a szauidaiakat.

Ugyanakkor azonban washingtoni politikai megfigyelők úgy látják, hogy Jackson feltételei tárgyalási alapot képezhetnek a kormányzat és a kongresszus közötti kompromisszumra. E megfigyelők szerint Jackson szenátor alapján támogatja a repülőgépek eladását Szaudiának, mert a Boeing gyár, amely ezeket a gépeket előállítja, Jackson államában, Washingtonban van. Jackson „Boeing-szenátor” néven is ismerik.

Standfield Turner, az amerikai CIA titkosszolgálat főnöke a Washington Post tegnapi számában cikket írt az AWACS-ügylet ellen. Turner azt hangoztatja, hogy a szauidaiaknak nincs szükségük ilyen gépekre és nem is tudják használni azokat.

és szövetségesünkre, a demokratizálásra.”

További fontos fejlemény ebben az ügyben, hogy Henry Jackson szenátor Izrael ismert barátja három feltételhez kötötte azt, hogy a fegyverügylet mellett szavazzon:

● A fegyverszállítási ügyletet kizárólag a közkeleti átfogó biztonság elrendezés keretében kötik meg.

● Az AWACS gépeket közös amerikai-szaudiai parancsnokság alá helyezik, olyan feltételek mellett, amelyek fennállnak az

Szadát Szudánba látogat

Chartum (—) Anuár Szadát egyiptomi elnök a jövő hónapban a szudáni forradalom 12. évfordulója alkalmából Szudánba látogat. Ez lesz az egyiptomi elnök első látogatása arab államban az Izraellel való békeszerződés aláírása óta.

Szudán nem szakította meg ugyan kapcsolatát Egyiptommal a békeszerződés miatt, de 1979 novemberében visszahívta kairói nagykövétét és a teljes kapcsolatok csak a mult hónapban álltak helyre a két ország között.

Felejtethetlen drága édesanyánk, anyósunk, nagymamánk

KORN SZERÉN 771

(Petrozsény — Jeruzsálem)

ÁZKÁRAJÁT ÉS SIRKÓAVATASÁT

április 30-án — כ"ו ניסן תשמ"א — csütörtök d.u. 4 óraker tartjuk a givat-sauli temetőben, Jeruzsálemben. Találkozás a temető bejáratánál.

A BENEDEK ÉS GLASSER CSALÁDOK

Felejtethetlen szeretett családfőnk

GOLDBERGER IZSÁK 771

Margitta — Pozsony — Antwerpen

ELSŐÉVES ÁZKÁRAJÁT ÉS SIRKÓAVATASÁT

1981 április 29-én, szerdán d.u. 3.30 óraker tartjuk a jeruzsálemi Hár Háménuchot temetőben.

Találkozás a temető bejáratánál.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen drága testvérünk

FARKAS JOLI (Magurjánó) 771

Gyulafehérvár — Givat-Smuél

ÁZKÁRAJÁT ÉS SIRKÓAVATASÁT

1981 április 27-én, hétfőn d.u. 4 óraker tartjuk a petáchtikvai temetőben.

Autóbusz indul a meghodogult lakása elől, Givat-Smuél, Sikun Giora, blok. 20., d.u. 3.30-kor.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen drága férjem, apánk, nagyapánk, testvérünk, apósunk, sógorunk

DÁSZKÁL HERSI 771

Apanagyfalu — Náchálím

ELSŐÉVES ÁZKÁRAJÁT

1981 április 27-én, hétfőn d.u. 3.30 óraker tartjuk a petáchtikvai temetőben.

Találkozás a temető bejáratánál.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen drága anyánk, nagyanyánk

SONENFELD SZERÉN 771

szül. WEINBERGER
Zágráb — Haifa

slosimja leteltével

ÁZKÁRÁT ÉS SIRKÓAVATASÁT

tartunk 1981 április 26-án, vasárnap d.u. 5 óraker a haifai új, kfár-számíri temetőben.

Találkozás a lakásnál, Haifa, Bracha Habas 5, d.u. 4.30-kor.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen szeretett férjem, apánk, nagyapánk, testvérünk, rokonunk

ROSMANN ÁRJE (Andor) 771

Medgyes — Petách-Tikva

ELSŐÉVES ÁZKÁRAJÁT

1981 április 30-án, csütörtök délután 4 óraker tartjuk a petáchtikvai temetőben.

Találkozás a temető bejáratánál.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Szeretett férjem, imádott jó apám, apósom, nagyapánk, fivérem, rokonunk

KOHN DOV (Béla) 771

Marosvásárhely — Petách Tikva

ELSŐÉVES ÁZKÁRAJÁT

1981 április 28-án, kedden d.u. 3.30 óraker tartjuk a petáchtikvai temetőben.

Találkozás a temető bejáratánál.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Apánk, apósom, nagyapánk, dédapánk

KONDOR HILLEL (Hugó) 771

Nagykanizsa — Budapest — Jeruzsálem

ÁZKÁRAJÁT ÉS SIRKÓAVATASÁT

1981 április 28-án, kedden d.u. 3 óraker tartjuk az Olajfák hegyén lévő temetőben (az Intercontinental szálló melletti bejárat).

Autóbusz indul 2 óra 20 percker Ir Gáním „B”, Hásvion u. 4. sz. elől és 2 óra 40 percker Baka, Jáél u. 4. sz. elől.

A SPITZER ÉS KONDOR CSALÁDOK

Felejtethetlen férjem, testvérünk, rokonunk

SCHAPIRA HERMANN CVI 771

Michalovec — Presov — Givatájím

elhunytának

ELSŐÉVES ÁZKÁRAJÁT

1981 április 28-án, kedden délután 3 óraker tartjuk a choloni temetőben.

Találkozás a temető új bejáratánál.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen, szeretett drága anyánk, nagyanyánk, testvérünk

MÓZES SÁRI szül. Schwartz 771

Szegesvár — Herzlia

ELSŐÉVES ÁZKÁRAJÁT

1981 április 30-án, csütörtök d.u. 4 óraker tartjuk a herzliai temetőben.

Találkozás a temető bejáratánál 3.45-kor.

A CSALÁD

Felejtethetlen drága férjem, apám, nagyapánk, testvérünk

ROSMANN JÁKOV (LORÁND) 771

Erdőszentgyörgy — Marosvásárhely — Petách-Tikva

slosimja leteltével

ÁZKÁRÁT ÉS SIRKÓAVATASÁT

tartunk 1981 április 27-én, hétfőn d.u. 4 óraker a petáchtikvai temetőben.

Találkozás a temetőnél.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Meghodogult drága férjem, édesapám, fivérünk

SCHINDLER ERNŐ (Élijáhu) 771

elhunytának első éve leteltével

ÁZKÁRÁT

tartunk 1981 április 26-án, vasárnap d.u. 4.30-kor Natanján, a Sikun Vátikim melletti temetőben.

Autóbusz indul d.u. 4 óraker Herziáról, a nevé-ámáli templomtól.

A CSALÁD